

DELAVSKA ENOTNOST

GLASILO SINDIKATOV SLOVENIJE • ŠT. 21 • 18. MAJA 1956 • LETO XV • CENA 10 DIN

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

OB PETDESETLETNICI SINDIKALNEGA IN POLITIČNEGA DELA TOV. DJURA SALAJA

Vse življenje je posvetil revoluciji gorel v njenem ognju in se bil za zmago socialističnih idej

Tovariš Djuro Salaj se je rodil 10. aprila 1889. leta v Valpodu. Njegov oče je imel majhno mizarstvo delavnico. Po petih razredih osnovne šole se je šel učiti krojaške obrti, potem pa je delal v Dolnjem Miholjcu, Siklošu, Vinkovcih, Banja Luki in Zagrebu, kjer se je 1906. leta sindikalno organiziral.

Pot ga je vodila dalje v Bozen. Tu je decembra 1906. leta postal član avstrijske socialnodemokratske stranke. Delal je še v Arcu na Južnem Tirolskem, od marca 1907 do avgusta 1908 pa v Thunu v Švici. Tu so ga izvolili za tajnika podružnice sindikata tekstilnih in oblačilnih delavcev in se je kot delegat te podružnice udeležil tudi kongresa v Lausanni. Iz Švice se je podal na Nemško, kjer je delal tudi v Hamburgu in Berlinu.

Avgusta 1909. leta je spet v domovini in dela v Sarajevu. Tu postane tajnik Zveze krojaških delavcev Bosne in Hercegovine. Junija 1910. leta gre v Slavonski Brod, kjer ostane do leta 1925. Tu se takoj vključi v sindikalno in partijsko delo. Postane tajnik podružnice krojaških delavcev ter tajnik medstrokovnega sindikalnega sveta. Na kongresu hruške socialnodemokratske stranke je na levici, ki ob koncu zapuša kongres ter ustanovi akcijski odbor za kongres Zedinjenja. Tovariš Salaj je član tega odbora. Od kongresa Zedinjenja 1919. leta je član KPJ.

Leta 1920 je izvoljen na listi KPJ v občinski svet Slavonskega Broda, konec tega leta pa na listi KPJ za narodnega poslanca v konstituenti za požeški okraj. Ob atentatu na regenta Aleksandra (1921) ga zapro, postavijo pred sodišče in obsodijo na dve leti robije, ki jo je prebil v Požarevcu. Leta 1924 je spet izvoljen za občinskega odbornika na listi Neodvisne delavske partije. Naslednjega leta pa postane tajnik Oblastnega odbora Zveze tekstilnih in oblačilnih delavcev za Hrvatsko v Zagrebu.

V osem tem času je vodil vrsto mezdnih gibanj in stavk, med katerimi so najbolj znane stavka krojaških delavcev v Slavonskem Brodu, tekstilnih delavcev v Dugi Resi, zagrebških krojaških delavcev ter žagarskih delavcev v Slavonskem Brodu. Kot vnet partijski delavec je imel dosti opravka s policijo. Do leta 1928 je bil razen doletne robije še petkrat zaprt. Od maja 1927 pa do konca julija 1930 se je ves posvetil samo partijskemu delu in je delal v aparatu CK KPJ. Na III. kongresu KPJ na Dunaju leta 1926 je postal član CK in član politbiroja CK KPJ, kakor tudi na naslednjem Dresdenskem kongresu KPJ leta 1928. Po uboju Radića v parlamentu stopi v ilegalo in tovariš Tito, ki je bil takrat sekretar zagrebškega komiteja, mu preskrbi prvo ilegalo stanovanje. Njegova ilegala imena so: »Franc Ludvige«, »Alberte in »Valič«.

Ko se je začela šestojanuarska diktatura, preganjanja in ubijanja komunistov, je bil tovariš Salaj prisiljen emigrirati v tujino. Leta 1930 odide v Sovjetsko zvezo na V. kongres Profinterne ter ostane tam kot predstavnik CK KPJ pri Kominterni. Ko je prišel tovariš Tito 1939. leta v Moskvo, je zahteval, naj se tudi tovariš Salaj vrne na partijsko delo v domovino. Niso ga pustili, češ da nimajo ilegalnih »kanalov«. Tudi potem ko se je razplamtel v don-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Te dni slavi predsednik naših sindikatov tovariš Djuro Salaj petdesetletnico svojega sindikalnega in političnega dela. Njegovo življenje je tesno povezano z velikim delom zgodovine našega delavskega gibanja, saj je bil vedno v prvih vrstah revolucionarnih borcev.

Prebogato je njegovo revolucionarno delo, da bi ga mogel opisati z nekaj besedami. Odprimo sicer le nekaj strani nenapisane knjige njegovega življenja, ki pa je živo vtisnjena v spominu tisočev delavcev pri nas in v svetu.

Rdeči nagelj

Tisti čas 1906. leta sem delal v Vinkovcih, pripoveduje tovariš Salaj, ki se, čeprav je tega že pol stoletja, živo spominja tistih časov.

Bližal se je prvi maj. Vedel sem, da je to delavski praznik, praznik mednarodne delavske solidarnosti, ki ga praznujejo vsi zavedni delavci po svetu. Tiste dni se nas je v Vinkovcih zbralo kakšnih deset obrtniških delavcev. Zmenili smo se, da prvega maja ne bomo delali. Takrat sem bil star 17 let.

In res. Prvega maja smo si pripeli na prsi rdeče nageljne ter hodili v skupini po mestu. No, kaj takega se v Vinkovcih menda še ni zgodilo. Govorili so nam, da smo ob pamet. Saj ne bomo ta dan nič zaslužili in podobno. Mi pa smo — mladi — korakali in se niti nismo dosti zavedali, kaj počnemo in kako pelika je pravzaprav ta stvar. Ker smo se hranili vsak pri svojem mojstru, še jesti nismo šli ta dan...

Član sindikata

Ko je tovariš Salaj še isto leto prišel delat v Zagreb, je iskal delavsko organizacijo. Padel pa je v roke krščanskim sindikatom. Toda kmalu je spoznal, da to ni tisto, kar on išče. Preveč je bilo lepih besed o sodelovanju z delodajalci in nič revolucionarnega ni bilo v njih. Iskal je dalje in prišel v stik z naprednimi delavci, ki so ga poslali na Lico 55, kjer so bili prostori socialistične stranke. Neki krojaški delavec mu je tam razložil pomen in naloge socialistične organizacije in 2. avgusta 1906 je postal mladi Djuro Salaj član sindikalne organizacije.

Dol s stavkokazi!

To leto je mladi Djuro odšel v Bozen (danes Bolzano), takrat je bilo to mesto pod Avstroogrsko. Takoj je navezal stike z organizacijo. V največji krojaški delavnici stavkajo zaradi tega, ker so hoteli znižati akordne cene.

Kot povsod ob takih prilikah, so tudi tu hoteli zlomiti stavko s stavkokazi. Res so jih nabrali nekaj z vseh vetrov in jih pod zaščito policije vodili kot kaznjence z dela na delo.

Tudi letos bodo z najvišjih vrhov naših gor, iz zaselkov, industrijskih središč in mest ponesli v Titovi štafeti tople pozdrave delovnih ljudi maršalu Titu za 64. rojstni dan

Ob teh »sprevedih« se je nabralo vsak dan precej ljudi, stavkajočih delavcev in drugih. Ključ »Dol s stavkokazi« ni manjkalo. Nekega dne skoči v ta »prevod« mlad fant in prisoli enemu izmed stavkokazov krepko zaušnico. Policaji ga zgrabijo. Iztrga se jim in zgubi v množici.

O tem se je kajpak veliko govorilo. »Ste slišali, danes je neki mladi fant dal krepko lekcijo stavkokazom...« »Dobro ga je potipal...« »Korajžen pa tako...« »Kdo je ta fant?«

Bil je mladi Djuro. Zanj, za tega bojevitega mladca, so se zanimali tudi strankini funkcionarji: »Bi se vpisali v socialnodemokratsko stranko?« Bi, je dejal Djuro, le program še dobro ne poznam, bral še nisem dosti...

Tako je decembra 1906. leta postal tovariš Djuro Salaj član avstrijske socialnodemokratske stranke. Dali so mu kup knjig, ki jih je v prostem času vneto prebiral.

Prva sindikalna funkcija

Spomladi 1907. leta najdemo mladega Djura potem, ko je nekaj časa delal še v Arcu na Južnem Tirolskem, že v švicarskem mestecu Thunu. Sloves bojevitega mladeniča je prišel za njim, sicer pa so se o tem na raznih shodih delavci Thuna sami prepričali in ga na jesen tega leta izvolili za

Sprejem tovariša Tita v Ljubljani

Tovariš Tito je spet med nami. Preteklo nedeljo, ko se je vračal iz prijateljske Francije, smo ga prisrčno pozdravili kot velikega državnika, ki je ustvarjalno povezal težnje jugoslovanskih narodov s težnjami miroljubnega človeštva. In dokazal, da tudi majhna država, kot je Jugoslavija, lahko ogromno stori za stvar miru in splošnega napredka.

tajnika sindikalne podružnice krojaških delavcev za to mesto. To je njegova prva sindikalna funkcija.

Da, tudi problemov ni manjkalo. V mestu je bila modna delavnica, pravzaprav že tovarna, saj je bilo v njej zaposlenih okrog 200 ljudi, ki je delala obleke po naročilu. V njej še ni bilo organiziranega delavca.

Bilo je zares težko. Že nekajkrat so poskusili organizirati sindikalno skupino v tem podjetju, vendar ni in ni šlo. Podjetnik sindikalnih funkcionarjev ni pustil blizu, organiziranih pa ni maral sprejeti na delo.

Eh, ženskih aktivistov nismo imeli, pripoveduje tovariš Salaj. V tovarni pa so bile zaposlene same žene. Odločil sem se, da bom sam poskusil. Zvedel sem, da je nekaj delavk na hrani v gostilni »Gasthaus zum Ochsen«. Hrana je bila sorazmerno poceni, zanič pa tako, da se ti je želodec obračal. Še sam sem se tam aboniral. Bil sem edini moški med abonenti. Res prava bela vrana. Saj treba mi ni bilo, ker sem dobro zaslužil. Šlo je za sindikat. In še pomnilovale so me, kakšen revež sem, da se moram tam hraniti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

OB ZASEDANJU ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

DELO ZBORNIC NA DNEVNEM REDU SKUPŠČINE

V dneh od 9. do 11. maja je v Beogradu zasedala Zvezna ljudska skupščina. Na minulem zasedanju sta bili vsekakor najbolj zanimivi točki letno poročilo o delu Zveznega izvršnega sveta in o delu zveznih zbornic.

Poročilo Zveznega izvršnega sveta je vsebovalo vrsto zanimivih podatkov. Najbolj živalna dejavnost tega organa je bila prav na gospodarskem področju. Lani je Zvezni izvršni svet osredotočil svoje delo na sprejetje ukrepov, ki naj bi vplivali na postopno urejevanje gospodarstva oziroma odstranjevanje vzrokov neustajenosti trga in na sprejetje predpisov o izpolnitvi gospodarskega sistema. Samo odbor za gospodarstvo je imel 62 sej, na katerih so člani odbora pripravljali in sklepali o predlogih predpisov s področja gospodarstva, ki jih je sprejel Zvezni izvršni svet, in o načrtih zakonov, ki jih je sprejela Zvezna ljudska skupščina.

Organi gospodarske uprave so lani v glavnem nadzorovali uporabo predpisov s področja gospodarstva. Finančna inšpekcija je pregledala približno 25.000 gospodarskih organizacij. Ugotovila je,

da gospodarske organizacije točneje in pravočasneje obračunavajo in plačujejo svoje obveznosti. Kljub splošnemu napredku so inšpekcije ugotovile še vedno precej nepravilnosti in napak. Tako so inšpekcije ugotovile, da ni bilo vplačano v določenem roku raznih obveznosti do proračuna in drugih družbenih skladov v znesku 12.907 milijonov dinarjev. Te obveznosti podjetja niso plačala zaradi nezažurnega knjigovodstva, nepravilnih obračunov, nesmotrnega trošenja denarja, namernega zavlačevanja in podobno. Podjetja so nesmotrno trošila obratna sredstva, jih trošila nenamensko, nepravilno uporabljala predpise o plačah itd. Začasno zadržana sredstva so seveda povečala obtok denarja in škodljivo vplivala na ustajenost trga.

Tržne inšpekcije so lani opravile 83.538 pregledov in zaradi raznih nepravilnosti vložile 28.295 prijav. Uspeh tržnih inšpekcij bi bil nedvomno še večji, če bi vsi ljudski odbori pokazali večje razumevanje za inšpekcijsko službo in jo podprli pri njenem delu.

Tovariš Svetozar Vukmanović-Tempo je ob obrazložitvi poro-

čila naštel letošnje glavne naloge na področju gospodarstva. Predvsem moramo izboljšati plačni sistem. Posebna komisija zbira in proučuje gradivo o plačnem sistemu, pri tem pa sodelujejo tudi inštituti, zbornice in druge ustanove. Zato lahko že letos pričakujemo izpolnitev plačnega sistema.

Prav tako bo treba spremeniti predpise o kratkoročnem kreditiranju in deviznem režimu. Po sedanjih predlogih naj bi podjetja imela razen skladov osnovnih sredstev še sklade obratnih sredstev.

Druga vrsta poslov na gospodarskem področju je perspektivno planiranje in izdelava perspektivnega plana gospodarskega razvoja. Pri tem bo treba predvsem upoštevati čim večje izkoriščanje obstoječih zmogljivosti, investirati pa po načelu, da z najmanjšimi vlogami investicij dosežemo v čim krajšem času kar največje povečanje narodnega dohodka.

Na minulem zasedanju so prvič najvišji organi ljudske oblasti poslušali poročila zveznih zbornic in razpravljali o njihovem delu. Skladno s spremembami v naši državnih upravi, pšebno na področju gospodarstva, se je začela namreč tudi čedalje bolj uveljavljati vloga zbornic. Velik del nalog, ki smo jih doslej urejali z državnimi predpisi, direktivami, intervencijami, omejitvami, razveljavljanjem itd., lahko prevzamejo zbornice — združena proizvajalcev. Res je, da se lahko pri njihovem delu pojavljata dve skrajnosti, to je, da se zbornice spremenijo v ozke celovske organizacije ali pa v nekakšen drug »naredbodajni« organ. Toda dosedanje izkušnje kažejo, da te nevarnosti niso tako hudo resne in da so zbornice že doslej dokaj uspešno povezovalke koristi proizvajalcev s koristmi skupnosti. Na ta način so se razvile ne samo v močne strokovne organizacije (samo industrijska zbornica na primer združuje nad 2000 podjetij), temveč tudi v organe, ki imajo važno politično funkcijo v našem gospodarskem razvoju. Zato je bilo ne samo potrebno, temveč celo nujno, da je o delu zbornic razpravljal najvišji organ naše ljudske oblasti — Zvezna ljudska skupščina.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Člani Izvršnega odbora KPJ in komunistični poslanci v beograjski glavnični pred znanim procesom, na katerem je bil tovariš Salaj obsojen na dve leti robije samo zato, ker je bil komunist. (Tovariš Salaj je tretji od leve v prvi vrsti)

Prvič sindikalni funkcionar

(Nadaljevanje s 1. strani)

Trajalo je precej časa, da je navezal stike z delavkami. Bile so nezaupljive. Po nekaj mesecih se jim je le odvezal jezik. Povedale so, kako malo zaslužijo, komaj za hrano in stanovanje. In to za tako hrano. On jim je pa povedal, da dobro zasluži zato, ker je organiziran. Čas je tekel, delavke je že pridobil na svojo stran in sklical je ustanovni sestanek sindikalne skupine te tovarne.

Prišlo je kakšnih dvajset delavk, med njimi dva »špiclja« podjetnika. In ustanovili so sindikat. Neke žena je vstala in se zahvalila sindikalni podružnici za njene napore, da bi zboljšali gmotni položaj delavcev...

Naslednji dan je bila odpušena. Bila je vdova z dvema otrokoma.

Sindikat ji je dal nemudoma podporo. Priskrbeli so ji tudi delo. Moč organizacije se je izkazala...

Zadeve še ni bilo konec. Na arbitražnem sodišču, kamor se je delavka pritožila zaradi odpusta, se je zbralo polno ljudi. Samo iz tovarne je prišlo kakih 100 delavk. In gospod podjetnik z gospo tudi. Gospa vsa v

svilni in briljantih. Smel je govoriti vsak. Tovariš Salaj je govoril v imenu sindikata v obrambo odpuščene delavke... Glejte njene briljante, glejte svilo, v katero se oblači. To so naši žulji, to je naše delo...

Gospa ni počakala konca govora, marveč jo je že prej pobrala iz razpravne dvorane. V tovarni pa je le bil sindikat. Sprva je štel 18 članov, vsak teden pa je pridobil še po enega ali dva člana.

Najmlajši delegat

Švica je bila tiste dni zares del demokratična dežela, saj je smel vsak, tudi tujec, govoriti na javnih shodih. Tudi za voljene funkcionarje v sindikatih ni bilo za tuje nobenih zadržkov. Tako so tovariša Salaja februarja 1908 izvolili za delegata kongresa, ki je bil v Lausanni.

Tu je bilo zelo zanimivo — se živo spominja tovariš Salaj. Pri njih je navada, to so ohranili še do danes, da sme vsaka organizacija postaviti na dnevni red vprašanje, za katerega meni, da ga mora kongres rešiti.

Tudi v podružnici krojaških delavcev v Thunu so razpravljali

o tem. Nekaj prej je bila v mestu stavka in oblast je mobilizirala narodno milico, da bi zadušila stavko. Narodna milica — to je njihova vojska, dobiš poziv in hačd v vojaško suktnjo. Socialisti se niso hoteli odzvati. Kako naj se socialist bori proti stakajočim delavcem? In niso šli. Zato so bili kaznovani.

No, thunska sindikalna podružnica je predlagala kongresu, naj bi socialist v tiskih primerih gmotno in pravno zaščitili, naj to vnesejo v pravilnik. Bernska podružnica je predlagala nekaj podobnega. Ker so bili iz Thuna prvi, so oni zagovarjali svoj predlog. Govornik je bil najmlajši delegat, tovariš Salaj.

Na kongresu je bil tudi delegat strokovne internacionale. Iz govora je začutil, da Salaj ni Švicar in ga je vprašal, od kod je. »Hrvat sem.«

»Ti si navaden zaletel! Saj je to, kar predlaša, protidržavni akt.«

Predlog ni prodr. Dobil pa je veliko glasov zlasti iz Zahodne Švice.

Tako je torej tovariš Salaj postal sindikalni funkcionar in ostal vse do svojega odhoda v Sovjetsko zvezo.

Slavonskega Broda. Odkar je izvoljen za komunističnega poslanca, se je ves predal komunistični agitaciji. Ko je zaslutil, da mu policija cenzurira pisma, je postal opreznješi.

Niso ga dobili »in flagrantic« pri komunistični agitaciji in zato ne morejo poslati zahtevanega gradiva. Pripravljen je za svojo idejo žrtvovati tudi življenje. — Tako policija v Slavonskem Brodu.

Proces je odkril najsurevnejše metode beograjske mučilnice — Glavnjače, kjer so bili obtoženci zaprti polnih sedem mesecev. Organizirali so gladovno stavko proti nevdržnemu terorju. Metode so bile takšne, da jih še preiskovalni sodniki niso prenesli. Prvi preiskovalni sodnik je znoel. Tu v tej ječi je bil tovariš Djuro Salaj — z odprto kaverno na pljučih.

Naj omenimo le nekaj besed iz obširnega zagovora enega izmed branilcev, takratnega predsednika poslanskega kluba KP tovariša Kacleroviča.

»Komu danes pravzaprav sodimo? Kdo je obtožen — je začel Triša Kaclerovič svoj govor. Formalno 33 osebam, resnično pa je na teh zatočnih klopek režim z najbrutalnejšimi metodami svoje politike. Tu obtoženci obtožujejo. Sedem mesecev so te žrtve svojih idealov brez krivde trpele po ječah. Skozi njihova usta govore tudi tiste stotine, ki so šle skozi mučilnice in vsi stotisoči pristašev Komunistične pratije ter milijoni zatiranih žrtev kapitalizma.

Režim je našel, kar je iskal. Odkrita je prevara. Komunistična partija ni kriva za atentat...

...Da, obtožena je komunistična partija. Če njo obtožujejo kot celoto, čemu sedi tu le 17 ljudi. Kdor ne pozna odnosov v KP in sliši le državnega tožilca, bi pomislil, da se je vsa dejavnost partije osredotočila v Novem Sadu, v Čakjevi hiši in Julke Švrake ter v vinogradu starega Palinka. Partija je obtožena zaradi pripadnosti III. Internacionali, 11 obtožencev pa je iz Novega Sada, 5 iz Beograda, in en iz Broda. Nekdo mora biti odgovoren za to, kar dolže te obtožence. Tu je Vukovarski kongres s 340 delegati, tu je Centralni partijski svet, ki šteje 31 članov, tu je Izvršni odbor, tu je čez 300 organizacij s svojimi upravami, toliko redakcij in poslanski klub z 58 poslanci. Vse so to »odgovorne« osebe, če lahko nekdo odgovarja za to, ker je komunist, in da so v Vukovaru sprejeli ta program, ki ste ga tu prebrali...

Prvič, odkar živim v Evropi, sem slišal, da lahko pride pred sodišče nek program, nek ideal, neka težnja, neko učenje. To je jugoslovanska specialiteta... Kaj takega ne obstaja v analih evropskega pravosodja. Povsod preganjajo komuniste, toda preganjajo konkretno stvar, dejanje — idejo, program, cilje, to je mogla soditi le srednjeveška inkvizicija...

...Zadržimo se na primeru Djure Salaja. On ni član novosaške organizacije, a odgovarja za njo za zaroto... Salaj je prišel celo iz Broda. Sem je padel slučajno, zato ker je on nekoč vzel vstopnice za Skupščino, od katerih eno za Stejčiča. Sodišče je to dejanje Salaju spregledalo, zadržalo pa ga je zaradi zarote, čeprav ni imel z ničemer dokazano, da se je on kakorkoli pregrešil zoper § 88 ali z Novosadčani. Na zatočni klop je pripeljan, ker je: »Po svojem priznanju kot član

Из унутрашњости

Забрана збора у Броду

Поводов затварања и недопуштања рада синдикалним организацијама и наши другови у Броду хтели су 14. пр. мес. да одрже збор и протестују против забране рада синдикатима. Полиција је забранила овај збор мотивишући своју забрану комунистичком агитацијом, јер је на збору требало да говоре и наши другови Бура Салај и Бура Ђаковић поред друга Брадића.

Ми протестујемо против незаконитог рада бродске полиције и питамо г. министра унутрашњих дела докле ће спроводити качачку политику према радничком покрету?

Против затварања синдиката

Ужине, 3. октобра — На позив Е. Р. О. Ј. наши другови из Ужине одржали су јавно позивачки збор на коме је бр. Р. О. Ј. позивачки збор позивачки збор...

UAPŠENJE DRUGA GJURE SALLAYA.

Javljaju nam drugovi iz Broda, da je dne 5. srpnja nakon provedene premetačine, kod koje nije nadieno ništa opterećenjeg, ondie napšen drug Gjuro Sallay i odveden u Požegu u zatvor. Dne 7. srpnja napšen je i drug Toma Peser i odveden u Požegu, premda takodier kod njega nisu našli apsolutno ništa. Drug Sallay je uzdržavao staru majku, ženu i dvoje...

Faksimile »Organiziranega delavca«, glasila CRSOS

KP pripadal skupini njenih članov, ki so imeli v programu rušenje današnjega pravnega reda v naši državi na vsak način, v skrajnem primeru pa tudi z revolucijo.

Z njim je ista stvar kot s poslancem Djurmo Djakovičem. In oba bi že davno morali izpustiti. V spisih imate akt preiskovalnega sodnika Vujiča, s katerim zahteva od Brodske policije gradivo za obtožbo proti Salaju po določnem paragrafu. Brodska policija odgovarja, da ni mogla nič obtožujočega najti proti Salaju. Istega akta ni o Djakoviču, ker je sploh mnogo aktov zmanjkalo...

Djuro Salaj je preiskovalnemu sodniku dejal: »Jaz sem član KPJ, sprejemam III. Internacionalo, njen program in njen statut.« In njega so samo zaradi tega postavili pred sodišče in ga obtožili za zaroto. Pravnik, pa najsi bo kjerkoli v svetu, bi dejal, kaj takega se lahko pripeti samo v Jugoslaviji.

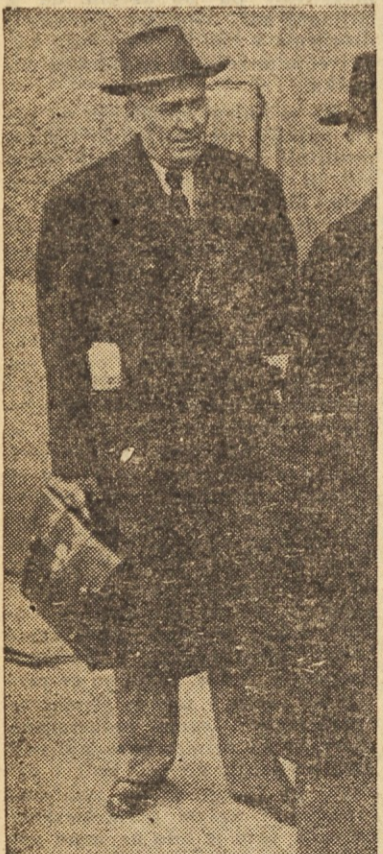
...Ker pa on le sedi tukaj, to pomeni, da se tu sodi, ker obstaja KPJ in ker obstajajo njene metode, njen program...

In tovariš Salaj je bil kljub vsemu obsojen na dve leti robije. Zato, ker je bil komunist, ker je bil za revolucijo.

„JAZ SEM KOMUNIST“

Po poskušnem vidovdanskem atentatu 1921. leta, ko je Stejčič vrzel bombo na regenta Aleksandra, se je začelo še hušje preganjanje komunistov. Zaprlj so okrog 800 ljudi in je preiskava trajala polnih sedem mesecev — proti volji buržoazije, ki bi rada s komunisti na hitro obračunala. Pred sodišče so postavili 33 ljudi, med njimi tudi tovariša Djuro Salaja.

Znani vidovdanski proces se je začel 25. januarja 1922 in je trajal 19 dni. Beograjsko okrožno sodišče je razglasilo sodbo 23. februarja 1922.

Predsednik naših sindikatov tovariš Djuro Salaj

Na zatočni klopi sta bili dve skupini. Prva je bila obtožena, da je na Vidovdan (28. junija) 1921 pripravila atentat na kralja Aleksandra. Drugo skupino 17 komunistov pa so obtožili zarote.

»Ta zarota — tako pravi obtožnica — je obstajala v tem, da so vsi obtoženci, smatrajoč svojo partijo kot sekcijo III. Internacionalne, dogovorno delali po statutu III. Internacionalne, da bi se vsa politična in pravna ureditve države s silo spremenila in namesto tega vzpostavila komunistična družba. Da bi to dosegli, so na razne načine, z govori, resolucijami, tajnimi sejami in z raznimi pismenimi sestavki: knjigami, brošurami, letaki itd. pa tudi s svojo dejavnostjo pripravljali razmere in množice, da v ugodnem trenutku vzamejo oblast v svoje roke.«

Tovariša Salaja so obtožili, da je: »po svojem priznanju kot član KP pripadal tisti skupini njenih članov, ki so imeli v programu rušiti današnjo pravno ureditve države na vsak način, v skrajnem primeru tudi z revolucijo.«

Zaslilišal so ga sedmi dan. Predsednik senata ga je spraševal o ciljih, metodah in programu komunistične partije, odgovoril pa mu je tako kot v preiskavi, da je vse to tiskano in objavljeno in nima kaj dodati. Mimogrede rečeno, so na procesu zares brali program KP, njen statut in razne resolucije vukovarskega partijskega kongresa.

Atentatorja Stejčiča ne pozna. Maja 1921 mu je dal vstopnico za parlament. Vsak poslanec je namreč dvignil v klubu nekaj vstopnic za ljudi, ki so se v poslanskem klubu prijavili, da bi šli radi poslušati razpravo. Tako je tisti dan dvignil karte tovariš Salaj med drugimi tudi za Stejčiča, ne da bi za to vedel.

Sodišče je zahtevalo, ker ga samo ni imelo, obtožilno gradivo od brodske policije. In kaj so dobili?

Djuro Salaj je povsem hvalevrednega obnašanja, piše policija

OB ROBU DOGODKOV

MEDNARODNI POMEN OBISKA TOVARIŠA TITA V PARIZU

Pet pomladnih dni ob Seini

»Ti razgovori so omogočili ugotovitev, kako živa je stara tradicija zaveznitva med francoskim narodom in narodi Jugoslavije, potrjena s skupnim bojem v obeh svetovnih vojnah ter z enako privrženostjo narodni neodvisnosti in miru.

Razgovori so nudili prilichnost za podrobno izmenjavo gledišč o perečih problemih svetovne politike ter o stikih med Francijo in Jugoslavijo. Predsednika vlad sta ugotovila koristnost takšnih razgovorov, iz katerih je sledila široka istovetnost gledišč, in sta sklenila takšne razgovore nadaljevati tudi v prihodnje.

Obe vladi, zadovoljni da lahko ugotovita zboljšanje, ki je nastalo zadnja leta v mednarodnem položaju, želita znova poudariti svoj skupni namen, da bosta tudi v prihodnje razvijali svoje napore za zagotovitev trajnega mira in za pospešitev sodelovanja med vsemi narodi. Njun namen je držati se načel Ustanovne listine OZN, katerih dejansko izpolnjevanje naj olajša poravnava vseh sporov z miroljubnimi sredstvi ter zagotovi neodvisnost držav in njihovo varnost. Njune akcije bodo usmerjene na krepitev OZN, da bi ji omogočili, da bo v celoti odigrala svojo univerzalno vlogo, ki ji je določena z Ustanovno listino.

Obe vladi potrjujejo svoje prepričanje, da je moč trajni mir okrepiti le, če slone stiki med državami, pa naj bo njihov politični ali družbeni sistem kakršen koli, na spoštovanju enakopravnosti, suverenosti in teritorialne nedotakljivosti, kakor tudi na opustitvi slehernega vmešavanja v notranje zadeve drugih.

V želji, da bi bilo konec tekmovanja v oboroževanju, bosta obe vladi tudi v prihodnje posvetili vse svoje napore sporazumevanju o temeljnem vprašanju omejitve in kontrole nad oboroževanjem. Obe vladi sta ugotovili svoje soglasje, da bi našli formulo za razorožitev po etapah, in poudarili bistveni pomen atomske razorožitve. Uspehi na tem področju bi omogočili mednarodno popuščanje napetosti, in med drugimi koristni bi z zmanjšanjem vojaških izdatkov povečali možnost za pomoč nerazvitim področjem.

Po njunem mnenju je mednarodna pomoč nerazvitim področjem glavna naloga, in v okviru OZN bi morale države napreduje vse svoje sile, da bi tem področjem pomagale napredovati na socialnem torišču in da bi tako poglobile široko mednarodno sodelovanje na temeljih medsebojne povezanosti koristi. V tem pogledu je jugoslovanska vlada s simpatijami sprejela na znanje francoski načrt o ustanovitvi agencije OZN za gospodarski razvoj na svetu.

Obe vladi menita, da je treba ustvariti vzdušje zaupanja z razvojem osebnih stikov, s iskanjem hitrejših rešitev za probleme, ki dele Evropo, in po poti gospodarskega sodelovanja evropskih narodov.

slavije in Francije, da bi čimprej odpravili posledice hladne vojne in blokovske politike, ter okrepili vzdušje prijateljstva med narodi. Uradno poročilo o njunih razgovorih je ohrabilo in vzpodbudilo tiste sile na svetu, ki se zavzemajo za razvoj vsestranskega in enakopravnega mednarodnega sodelovanja, za vzpostavitev zaupanja med narodi in državami.

Francija je ena izmed štirih velesil in njena odgovornost za obvarovanje svetovnega mira je zelo velika. Jugoslavija sicer ni velesila, toda njene površine in številna njenih prebivalcev nikakor ne moremo primerjati s pozitivno vlogo, ki jo odigrava v mednarodnem življenju. Zato ni čudno, če se pariški razgovori niso začeli in končali z jugoslovansko-francoskim sodelovanjem, če sta tovariš Tito in predsednik Guy Mollet razpravljala predvsem o problemih, ki tišče ves svet, zlasti pa Evropo.

Zaključno poročilo o razgovorih v Parizu je še en dokaz, da se je v zadnjem času v mednarodnih odnosih res marsikaj obrnilo na bolje, dokaz, da so tudi za Zahodu vedno bolj pripravljene zamenjati blokovsko politiko s konstruktivnim prizadevanjem, za enakopravno sodelovanje med državami. Sedanja francoski državniki so prvi med

državniki zahodnih velesil realno ocenili spremembe, ki so se dogodile na svetu in prilagodili tem spremembam svojo politiko. Zaradi tega se je v zadnjem obdobju močno dvignil mednarodni ugled Francije kot napredne in miroljubne sile.

Zaključno poročilo o pariških razgovorih odkrito in realno ocenjuje sodobne mednarodne razmere, govori o mednarodnih problemih in razsvetljuje možnosti za njih rešitev.

Ustavimo se za hip pri nekaterih ugotovitvah tega poročila, ki je po vsem svetu vzbudilo veliko zanimanje in priznanje. Jugoslavija in Francija sta v tem poročilu svečano in javno obljubili, da se bosta tudi v prihodnje z vsemi silami trudili, da bi narodi čimprej zaustavili oboroževalno tekmovanje, in postopno, v etapah, računajoč z razlikami v pogledih Vzhoda in Zahoda, vendarle rešili osnovni problem sedanjosti — omejitev in kontrolo oboroževanja, zlasti nuklearnega.

Tovariš Tito in predsednik Guy Mollet priporočata, da bi ob enem, ko bi zmanjševali vojaške izdatke, ustanovljali pri Združenih narodih mednarodne sklade za pomoč nerazvitim in slabo razvitim državam, kajti sedanje razlike med gospodarsko razvitimi in nerazvitimi državami so izvor stalnih sporov in trenj.

Državniki Francije in Jugoslavije so z zadovoljstvom ugotovili, da so se mednarodne razmere zadnja leta zboljšale, in poudarili, da se bodo tudi v prihodnje z vsemi silami trudili, da

državniki zahodnih velesil realno ocenili spremembe, ki so se dogodile na svetu in prilagodili tem spremembam svojo politiko. Zaradi tega se je v zadnjem obdobju močno dvignil mednarodni ugled Francije kot napredne in miroljubne sile.

Zaključno poročilo o pariških razgovorih odkrito in realno ocenjuje sodobne mednarodne razmere, govori o mednarodnih problemih in razsvetljuje možnosti za njih rešitev.

Ustavimo se za hip pri nekaterih ugotovitvah tega poročila, ki je po vsem svetu vzbudilo veliko zanimanje in priznanje. Jugoslavija in Francija sta v tem poročilu svečano in javno obljubili, da se bosta tudi v prihodnje z vsemi silami trudili, da bi narodi čimprej zaustavili oboroževalno tekmovanje, in postopno, v etapah, računajoč z razlikami v pogledih Vzhoda in Zahoda, vendarle rešili osnovni problem sedanjosti — omejitev in kontrolo oboroževanja, zlasti nuklearnega.

Tovariš Tito in predsednik Guy Mollet priporočata, da bi ob enem, ko bi zmanjševali vojaške izdatke, ustanovljali pri Združenih narodih mednarodne sklade za pomoč nerazvitim in slabo razvitim državam, kajti sedanje razlike med gospodarsko razvitimi in nerazvitimi državami so izvor stalnih sporov in trenj.

Državniki Francije in Jugoslavije so z zadovoljstvom ugotovili, da so se mednarodne razmere zadnja leta zboljšale, in poudarili, da se bodo tudi v prihodnje z vsemi silami trudili, da

Kar je bilo pred desetimi dnevi želja, je danes stvarnost. Obisk tovariša Tita je obilo prispeval k stvari miru in mednarodnega sodelovanja.

Tovariš Tito in predsednik Guy Mollet sta razpravljala o vseh najvažnejših mednarodnih problemih. Iskreno in odkrito sta govorila o skupnih naporih Jugoslovanskega naroda in naroda Francije za zagotovitev trajnega mira in za pospešitev sodelovanja med vsemi narodi.

Uradno poročilo o razgovorih v Parizu je še en dokaz, da se je v zadnjem času v mednarodnih odnosih res marsikaj obrnilo na bolje, dokaz, da so tudi za Zahodu vedno bolj pripravljene zamenjati blokovsko politiko s konstruktivnim prizadevanjem, za enakopravno sodelovanje med državami. Sedanja francoski državniki so prvi med

UTRINEK IZ BOJA

Tiste čase okrog leta 1925 sta bili v Jugoslaviji dve sindikalni centrali: CRSSOJ, Neodvisni sindikati pod vodstvom Komunistične partije ter URSS, sindikalna centrala desničarjev Korača, Bukšega, Antona Kristana in njim podobnih. Kljub temu, da so bile strokovne zveze formalno že združene, je bilo treba še trdih bojev, da so to enotnost ohranile. Med takimi je bil tudi sindikat tekstilnih in oblačilnih delavcev, v katerem je tisti čas igral tovariš Salaj eno izmed vodilnih vlog.

Zvezi in da se disciplinira beograjska organizacija. Kongres je določil predsedniku kongresa Djuro Salaja, da sporoči sklep kongresa članom mestne beograjske skupine.

Shod je bil 29. marca in je trajal ves dan. Beograjski delegati so poročali s kongresa zelo zavito in lažljivo, na predsedstvo kongresa pa so valili golido laži in klevet.

Ko bi moral govoriti tovariš Salaj, so dvignili tak hrup, da ni prišel do besede. Isti ljudje, ki so vpili, da je bilo predsedstvo kongresa netolerantno in da jim niso pustili govoriti, so preprečili

predsedniku kongresa, da bi govoril. Nekaj jih je zapustilo shod, drugi pa so razgrajali na vso moč. Tako je tovariš Salaj prek »Organiziranega delavca« obvestil beograjske člane Sindikata tekstilnih in oblačilnih delavcev o sklepu kongresa.

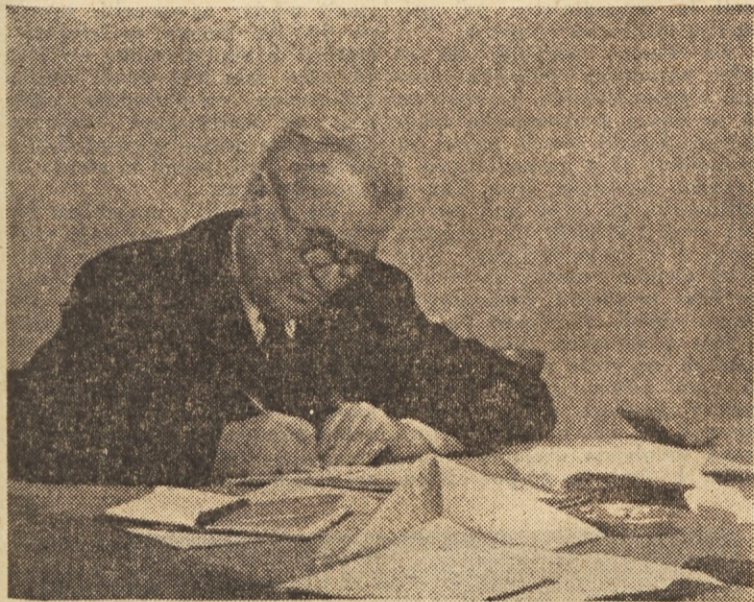
In potem?

Največji razbijač je bil Stojan Stanković, sekretar Centralne uprave Zveze. Hotel je spraviti zvezo čisto pod svoj vpliv in to tudi za ceno gazenja vseh pravil in sklepov zvezinih forumov. Stankovićevo razdiralno delo je organizaciji močno škodovalo. Tretjina članstva je odpadla, blagajnik pa je na izrednem plenumu oktobra 1925 poročal, da je dobila Zveza zadnja dva meseca 2000 dinarjev namesto 20—30.000, kolikor jih je dobivala prej na mesec. Podružnice niso hotele plačevati, dokler sedi v Centralni upravi Stanković.

Plenum je z devetimi proti sedmim glasovom obsodil Stankovića ter ga razrešil dolžnosti tajnika Zveze in člana Centralne uprave. Zveza ne bo sodelovala na tako imenovanem »kongresu ujedinjenja«, marveč se bo držala sklepov subotičkega kongresa.

Ko je padla odločitev, je pet članov plenuma demonstrativno zapustilo prostore. To je bilo ob šestih popoldne. Ob pol devetih zvečer pa so se vrnili s še dvajsetimi podivjanci, oboroženimi s palicami, pod vodstvom Stojana Stankovića, izgnali plenum iz zvezinih prostorov z grožnjo, da bodo sicer poklicali na pomoč — policijo.

Tako so torej na silo hoteli

Kdo ne pozna tovariša Salaja, vedno vedrega moža. Med sodelavci je znan po tem, da se v vsem revolucionarnem delovanju ni nikdar branil drobnega dela in da je tudi to imel za svojo partijsko dolžnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

movini narodnoosvobodilni boj, tovariš Salaj kljub večkratnim prošnjam ni mogel v domovino. Od leta 1942 je bil pri radijski postaji Slobodna Jugoslavija, pripravljal oddaje in jih bral v radiu vse do osvoboditve Beograda, ko se mu je končno izpolnila želja in je prišel v domovino.

Po povratku se je lotil obnove sindikatov ter bil na prvi vsedržavni sindikalni konferenci izvoljen za predsednika Jugoslovan- skih sindikatov, kar je še danes.

Leta 1945 postane član Antifašističnega sveta, na politvah za Ustanovno skupščino je bil izvoljen za poslanca v Slavonskem Brodu, prav tako tudi na politvah 1950. in 1953. leta. Je član Izvršnega komiteja CK KPJ, član CK KPH in Zveznega odbora ter predsedstva Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Tovariš Salaj je nosilec Reda narodne osvoboditve, odlikovan z Redom za zasluge za narod I. stopnje ter z Redom bratstva in enotnosti I. stopnje.

Tovariša Salaja ne poznamo le pri nas. Velik ugled neustrašnega borca za delavske pravice uživa tudi v mednarodnem sindikalnem gibanju. Ko je bil predsednik švicarske sindikalne zveze Hermann Leuenberger na našem sindikalnem kongresu, je dejal, da so švicarski delavci posebno ponosni, ker je tovariš Salaj med njimi razvijal svojo sindikalno dejavnost. Tovariš Salaj je eden izmed ustanoviteljev Svetovne sindikalne federacije in je bil na ustanovnem kongresu izvoljen v Izvršni odbor kot predstavnik južno-vzhodne Evrope. Tudi na milanskem kongresu so ga izvolili za člana Generalnega sveta in izvršnega odbora, kar je bil vse do izstopa SSJ iz SSF zaradi informbirojskih mahinacij.

Vodil je v tujino vrsto naših sindikalnih delegacij, se udeležil vrste kongresov sindikalnih central itd. Bil je na Finskem, Švedskem, v Danski, Belgiji, Zahodni Nemčiji, Švici itd., v jugoslovan- sko parlamentarno delegacijo pa je obiskal tudi Anglijo.

Vse svoje življenje je posvetil revoluciji, gorel v njenem ognju in se bil za zmago socializma. Ob njegovem jubileju mu vsi delavci prisrčno stiskamo roko in mu kličemo: »Se na mnoga leta, tovariš Salaj!«

Zahodom, gospodarska pomoč nerazvitim državam. Skupno in vsaka zase (vsaka na svojem področju) bosta Francija in Jugoslavija še nadalje podpirali in vzpodbujali vsa prizadevanja, da bi te probleme čim hitreje reševali.

Vedno več je ljudi, državljkov in politikov, ki spoznavajo, da koeksistenca ni fraza, da ni taktika ali nekaj podobnega,

spraviti sindikat tekstilnih in oblačilnih delavcev v vode GRSJ oziroma URSSJ ter na ta način »zružiti« jugoslovan- skate.

Da se jim to takrat ni posre- čilo, je precejšnja zasluga tudi tovariša Salaja, ki je avgusta tega leta postal plačan sindikalni funkcionar s funkcijo sekretarja Oblastnega odbora Zveze tekstil- nih in oblačilnih delavcev za Hrvatsko.

za 10%, marveč zvišanje plač za 15%. Upravi sta delavsko zahtevo bahato odbili in začela se je ena izmed najtežjih stavk v Slavon- skem Brodu. Precej delavcev ni bilo organiziranih, upravi podjetij sta dobro vedeli, da je blagajna Centralne uprave lesnih delavcev prazna in se je bilo bati, da delavci ne bodo zdržali. Toda istočasno so delavski voditelji vedeli, da tudi podjetji ne preneseta daljše stavke zaradi velikih nuj-

Tovariš Djuro Salaj z najožjim sodelavcem v Zvezi sindikatov Jugoslavije, tovarišem Ivanom Božičevićem

liko napredoval. O naših zaslugh ne bomo pisali — saj jih poznamo — zapisal bom le nekaj besed o naporih Francije, da bi preusmerila zahodno sodelovanje in ga prilagodila novim raz- meram.

Sedanja francoska vlada se je v nekaj mesecih svojega obstoja uveljavila v mednarodnih odnosih s svojo, francosko zunanjo politiko, ki sicer ne zametuje zahodnega sodelovanja, toda gradi ga na novih temeljih. Francoski državniki poudarjajo, da je politika sile Zahodu veliko škodovala, zato je potrebno v bodoče graditi odnose med zahodnimi državami na temeljih enakopravne sodelovanja na vseh področjih, zlasti na gospodarskem in kulturnem. Guy Mollet in Pineau trdita, da so vojaški pakti zastareli. Treba jih je spre- miti v gospodarske, kulturne in politične zveze.

Te težnje francoskih politikov so naletele na ugoden odmev v številnih zahodnih državah, in prav Francozom gre zasluga, da je vojaško-ideološki Atlantski pakt že odvrgl vsaj malo svojega blokovskega balasta.

Iskrena izmenjava misli med razgovori v Parizu je koristila jugoslovan- skim in francoskim državljkovom, francoskim se zlasti zato, ker so takoj po odhodu to- variša Tita iz Francije odpotovali v Moskvo. Neki francoski novinar je zapisal, da so bili razgovori Tito-Guy Mollet »ohra- brilna predhodnica« francosko-sovjetskih državljkov razgo- vorov.

Obisk tovariša Tita v Franciji je torej res obilo prispeval k stvarni miru in enakopravnega mednarodnega sodelovanja.

S tovarišem Titom se je že pred vojno večkrat srečal, saj sta bila obo sindikalna funkcionarja. Ko pa je tovariš Salaj prešel v ilegalo, mu je tovariš Tito preskrbel prvo ilegalno stanovanje v Zagrebu

ZMAGOVITA STAVKA

Julij 1925. Tovariš Salaj je tajnik Medstrokovnega sindikalnega sveta v Slavonskem Brodu.

Upravi velikih žag v Slavon- skem Brodu »Slaveks« in »Slavonija« sta odpovedali kolektivno pogodbo in predlagali znižanje plač za 10%. Plače pa so že tako bile nizke in žagarski delavci so se na shodu dogovorili: neznižanje

nih naročil. Vnel se je boj: kdo je močnejši in vzdržljivejši.

Sicer pa so imeli delavci teh žag za seboj že težke boje in tudi velike zmage v borbi s kapitalom. V stavki 1907. leta so državne oblasti vse poskušale, da bi jo zlomile. Ni jim uspelo, čeprav so zaprle stavkovni odbor, proglasile izredno stanje in poslale vojaške okrepitve v garnizon. Stavkajoči so vzdržali in dobili v boju močno podporo delavcev Slavon- skega Brodu. Ko so drugič zaprli stavkovni odbor, so brodski delavci proglasili v znak protesta proti nasilju in iz solidarnosti generalno stavko. Neenak boj je bil ovenčan z zmago delavcev.

Tudi tokrat so bili delavci trdno odločeni, da vztrajajo do konca. Večina delavcev je bila sila revna in je bilo treba zagotovi- ti pomoč že prvi dan stavke, zlasti še, ker sta upravi ustavili aprovizacijo.

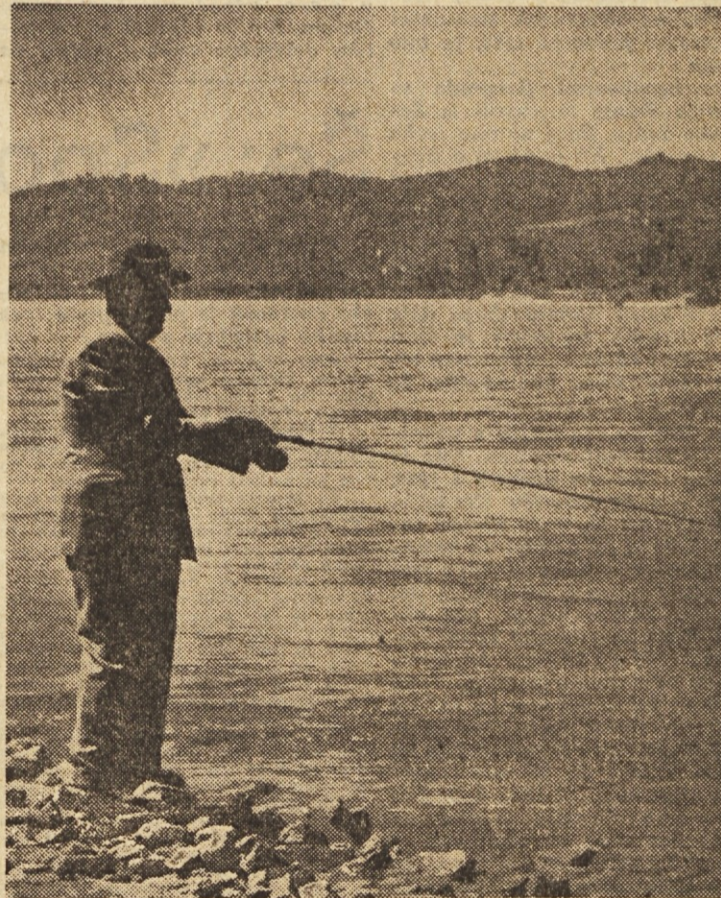
Stavkala sta dva delovna kolektiva s 417 delavci in s 579 družinski člani. Od moralne moči delavcev in od sposobnosti Med- strokovnega sindikalnega sveta, da organizira učinkovito in naglo pomoč stavkajočim, je bil odvisen izid neenakega boja. Poraz žagarskih delavcev bi pomenil ne le obutno poslabšanje že tako težkih življenjskih pogojev, marveč tudi težak udarec za vse delavsko gibanje v Brodu.

spevke, komunisti pa so bili za to, da se vsak delavec obveže, koliko bo redno vsak teden dajal ves čas stavke za stavkajoče. Do spoznane ni prišlo, sklicali so zborovanje kolektiva, na katerem se je velikanska večina delavcev od- ločila za stališče komunistov: vsak naj se obveže, koliko bo redno vsak teden dajal. Na ta način je bila minimalna pomoč že zagotovljena.

Toda to le ni bilo dovolj. Med- strokovni svet je apeliral še na ostale delavce v Brodu, kjer je tako pomoč najlaže zbrati. Ker pa je bilo precej stavkajočih delavcev z dežele, je Medstrokovni svet pozval kmete, naj priskočijo na pomoč svojim bratom v boju. Odziv je bil nepričakovan. Nabrali so toliko živil, da so v Delavskem domu odprli kuhinjo, kjer so dobili stavkajoči in njihove družine hrano.

Stavkajočim so pomagali tudi nekateri obrtniki. Neki mesar je dajal vsak dan nekaj mesa, neki pek je dal vsak dan nekaj kruha zastonj itd.

Buržoaziji je šlo že za nohte. Čeprav je trajala stavka polnih 40 dni in sta upravi dobivali pomoč tudi od zunaj, poskušali obratovati s svojimi uradniki, vendar vrst stavkajočih niso mogli omajati. Kljub temu da je bilo malo sindikalno organiziranih, ves čas stavke ni bilo niti enega

Pravijo, da je tovariš Salaj strasten ribič. Sam pravi, da le ni tako hudo. Bolj mu gre za to, da se giblje na zraku. Kakšne posebne ribiške sreče pa doslej še ni imel

Treba je bilo naglo ukrepati, zagotoviti moralno podporo brod- skega proletariata in gmotna sredstva za vodenje stavke. To nalogo je prevzel Medstrokovni sindikalni svet, takratno vodstvo Neodvisnih sindikatov v Slavon- skem Brodu, v katerem so bili komunisti vodilna sila. Zmenili so se, da bodo najprej zbirali prispevke za stavkajoče med delavci v Brodu.

Kolektiv brodske tovarne va- gonov je bil največji. V njem je bila znova ustanovljena trdna partijska organizacija, ki je uživala med delavci vedno večji ugled, socialpatriotska organiza- cija pa ga je izgubljala. Social- patrioti so predlagali, naj bi ob plači pobirali prostovoljne pri-

stavkokaza, kar je bil v tistih pogojih izreden uspeh.

Po 40 dneh trdega boja so delavci zmagali. Zmaga je bila popolna. Ne le da niso plač zni- žali, dosegli so povišanje za 10%. Ta zmaga je globoko odjeknila ne le v delavskih vrstah Slavonskega Brodu, marveč daleč po Jugosla- viji.

Ta boj je pokazal, da lahko delavci zmagajo tudi v najtežjih pogojih, če ustvarijo monolitno borbena enotnost, da je boj uspe- šen, če ima najzavednejši del delavcev jasne cilje in če se je pri- pravljeno do kraja požrtvovalno boriti in končno je zagotovitev pomoči delovnih kmetov delav- cem v boju proti kapitalu eden izmed odločilnih činiteljev uspeha.

Prisrčen sprejem: Tovariš Tito in predsednik Rene Coty

bi zagotovili trajni mir in so- delovanje med narodi v duhu načel Ustanovne listine OZN. Ta zgodovinski dokument, ki so ga podpisale skoraj vse države na svetu, poudarja, naj narodi re- šujejo vse medsebojne spore z mirnimi sredstvi. Zaključno po- ročilo pariških razgovorov tudi priporoča, naj države izkoristijo sedanje ugodnejše mednarodne razmere, h katerim so bistveno pripomogle tudi spremembe v sovjetski zunanji politiki, za nadaljnjo krepitev Organizacije združenih narodov.

Vladi Francije in Jugoslavije sta prepričani, da osebni stiki državljkov in politikov ustvar- jajo vzdušje zaupanja, ki je nujno potrebno za rešitev vseh problemov današnjega sveta.

Zaključno poročilo potrjuje zgodovinsko nujnost boja proti umetnim blokovskim pregradam, ki so zlasti Evropo tako ostro razdelile, in poudarja, da je v sedanjih mednarodnih razmerah možno hitreje reševati vpraša- nja, ki ločujejo evropske narode.

Tovariš Tito in predsednik Guy Mollet torej nista razpravljala le o nadaljnji krepitvi fran- cosko-jugoslovan- skih gospodar- skih, kulturnih in drugih stikov, ampak tudi o sodelovanju na vseh področjih mednarodnega življenja, povsod tam, kjer je potrebno združiti napore za zma- go načel mirne koeksistence. Pariški razgovori bodo okrepili francosko-jugoslovan- sko sodelo- vanje zlasti glede tistih medna- rodnih problemov, ki zadnja leta vedno bolj potiskajo v ozadje vojnoprataške načrte velesil. Ti problemi so: razorožitev, zbolj- šanje odnosov med Vzhodom in

Tovariš Salaj s hčerjo

DROBNE (Z ORGANIZACI)

V Straži in Soteski so zaključili tečaj za lesne delavce. V teh dneh je končal z delom tečaj, ki ga je v zadnji izmeni obiskovalo 70 delavcev. Tečaji in izpiti so dobro uspeli. Delavci so poslušali predavanja o delavskem upravljanju, vlogi družbenih in političnih organizacij. Nadalje so spoznali zakon o delavnih razmerjih, zakon o higiensko-tehnični in zdravstveni zaščiti. Tečaj je v tej zimski sezoni uspešno končalo 165 delavcev.

Z Vrnskega. Kolektiv Kovinskega podjetja je nedavno slavil pomemben dogodek. Prvič so volili svoj delavski svet. To je bil za celotni delovni kolektiv poseben praznik.

Celjski šahisti se pripravljajo. V celjskem Šahovskem domu so se pomerili člani sindikalnih podružnic za naslov najboljšega v mestu. Tekmovanje je bilo tudi kot predtekmovanje za republiško sindikalno prvenstvo.

Kot so pričakovali, je prvo mesto zasedlo moštvo iz Cinkarne I. Presenitela pa je ekipa šahovske železarnice, ki je nepričakovano dosegla drugo mesto. Sledijo Beton, Notranja uprava, Cinkarna II, Planina itd.

Drvarji so izvolili svoj delavski svet. Pri gozdni upravi v Rušah, Oplotnici, Lovrencu na Pohorju, Murski Soboti, Podvelki in Slovenski Bistrici so delavci izvolili svoj delavski svet. Pri vseh gozdnih upravah so se na volitve že dalj časa pripravljali in so zato dobro uspeli. Posebno lepo so volitve uspeli pri koči na Sumniku, kjer so istočasno proslavili tudi delavski praznik 1. maj. Več kot 60 drvarjev je z zanimanjem poslušalo odbornika Občinskega sindikalnega sveta iz Ruš. Ob tej priložnosti so pregledali in ocenili svoje delo v lanskem letu. Zaradi vremenskih neprilik niso mogli doseči proizvodnega plana, posekali 14.000 kubičnih metrov lesa. Letos pa so predvideli posek in prodajo 15 tisoč kubičnih metrov lesa.

G. G.

ŠOLA NAJ NAVAJA OTROKA na zdravo in praktično življenje

S PLENUMA ZVEZE ŽENSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Plenum Zveze ženskih društev Slovenije je obravnaval eno izmed trenutno najbolj perečih vprašanj — reformo šolstva. Razprava o tem vprašanju, ki je trajala dva dni, je podkrepila potrebo po spremembi šolstva in potrdila pravilnost smeri, ki jo je nakazala zvezna komisija za reformo šolstva.

V osnovni obvezni osemletni šoli naj bi otrok prvenstveno dobil osnovno znanje in se naučil praktično uporabljati v šoli pridobljeno znanje. Iz sedanjih programov bi morali izločiti

TOTI TEATER V NOvem CELJU

Na delavski praznik 1. maja, ko vse delovno ljudstvo praznuje in se veseli delovnih zmag, se je Toti teater potradil med nas. Poklonil nam je urico sproščenega veselja. Kot preprost delavec ne najdem primernih besed, da bi izrazil hvaležnost, ki jo čutim. Za to pomenjanja vredno tovariško gesto se jim vsi bolniki tega zavoda iskreno zahvaljujemo. Želimo jim obilo uspehov pri nadaljnjem delu z željo, da nas še obiščejo.

Karlo Dobovišek,
zdravilišče Novo Celje

Dober začetek

V tekstilni tovarni »Induplat« v Jaršah so 12. aprila izvolili nove člane delavskega sveta.

Sindikalna podružnica je takoj, ko je delavski svet razpisal volitve, sklicala zborovanja in pojasnjevala pomen delavskega samoupravljanja. Ze lani so v tovarniškem časopisu objavili nekaj člankov, da bi ljudem čim podrobneje pojasnili pomen volitev delavskega sveta ter upravnega odbora, njune naloge, pravice in dolžnosti.

Kandidatno listo so sestavili na razširjeni seji izvršnega odbora podružnice, na kateri so bili tudi vsi grupni zaupniki in člani pododborov. Na kandidatni listi je bilo 10 ljudi več, kot pa bi jih bilo treba izvoliti. Iz izida volitev lahko sklepamo, da so delavci in delavke ter uslužbenci izbrali res tiste, v katere imajo zaupanje in smo lahko prepričani, da bodo dobro vodili podjetje.

Teden dni nato je novi delavski svet že zasedal. Ze prvo zasedanje kaže, da se je resno lotil svojih nalog. Razpravljal je o predlogu sprememb tarifnega in premijskega pravilnika ter postavil obratne svete, ki naj bi pomagali osrednjemu delavskemu svetu.

Novemu delavskemu svetu želimo pri njegovem delu čimveč uspehov.

Janez S.

marsikaj, kar sili otroka, da mehanično sprejema pouk in vse, kar mu šola daje. Mnogo pa bo treba vnesti novega. Šola naj da otroku temelje za življenje v socialistični domovini, nauči naj ga spoštovati delo, ceniti skupno imovino, tovarištvo, zdrav in kulturn način življenja in gospodarnost.

Reformirana šola naj tudi s svojim vzgojnim poslanstvom odpravlja delitev dela na moško in žensko. Z vzgojo gospodarnosti in gospodinjstva naj pripravljajo otroka za življenje.

Ne smemo pozabiti, da se 80% narodnega dohodka uporabi v gospodinjstvu. Ta sredstva pa so dokaj neekonomsko izkoriščena. Zaradi starih navad in predsodkov je v gospodinjstvu v glavnem zaposlena žena, kar ji onemogoča, da bi se bolj posvečala svoji izobrazbi in udejstvovanju v javnem življenju. Zato je bil plenum mnenja, da bi bilo zgoreno prepustiti gospodinjstvo vzgojo stihiji. Predlagal je, naj bi šola v tej smeri vzgajala vso mladino, ne glede na to, kakšen bo njen poklic. Zveza ženskih društev predlaga, naj se otrok v osnovni šoli uči o pravilni prehrani, sodobnem urejanju stanovanja, higieni in gospodinjstvu.

Vse to pa je potrebno povezoovati s praktičnim ročnim delom (krpanjem, čiščenjem obleke in obutve, manjšimi tehničnimi popravili, vezenjem, šivanjem, pletenjem).

Ze v prvem razredu naj bodo osnovna šola navajajo otroka k osebni higieni, umivanju rok, čunjavu obleke, obutve, šolske opreme, šolskih potrebščin in snažnemu shranjevanju malice.

To naj bi bile nekatere naloge osnovne šole, ki jih ne bi smeli nikdar zanemariti, seveda pa bi jih morali prilagajevati starosti in okolju otroka ter šole. Skratka, šola naj nauči otroka kulturnega, civiliziranega osebnega in družinskega življenja, razumnega gospodarjenja, dobrih odnosov med ljudmi in smisla za lepoto in okus.

Vse to pa je v mnogočem odvisno od tistih, ki vzgajajo otroka v šoli, torej od učiteljev. Mnogi učitelji si danes že prizadevajo izboljšati način in vsebino poučevanja, kot to zahteva današnji čas in razmere, v katerih živimo. Prav ti primeri kažejo, da reforma šole ni odvisna od tega, kdaj bo predlog o reformi šolstva dokončno sprejet, pač pa od razumevanja učiteljstva, ki že danes lahko marsikaj stori.

„JAZ IN TOVARIŠ SALAJ...“

Rade Djekića poznate? Ne? Oh, Rade vendar, ekonom, »elovek za vse« v Centralnem svetu sindikatov! Razen tovariša Salaja, človek, ki je najdlje pri hiši. Danes je on »gazda« tudi v novi palači Zveze sindikatov Jugoslavije na trgu Marxa in Engelsa v Beogradu. Če škripljejo vrata, da, Rade, vrata škripljejo. Če se kljuka ne zapira, kaj počne Rade, kljuka se ne zapira. Rade sem, Rade tja.

Kadar ga najdeš dobre volje, se rad spominja prvih časov, ko sta predstavljala sindikate le on, (seveda na prvem mestu) in tovariš Salaj. »Jaz — in tovariš Salaj — sva ustanovila Jugoslovanske sindikate,« pravi, kajpak za šalo.

No, z ustanovitvijo Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščencev Jugoslavije, kakor se je naša sindikalna Centrala imenovala, po ustanovni sindikalni konferenci januarja 1945, je bilo takole:

Po osvoboditvi Beograda so tovariša Salaja le pustili iz Sovjetske zveze. Zdad ni bilo treba več »kanalac«. Ko je prišel v Beograd, je najprej vprašal, kje je radijska postaja. Pa ne zato, da bi rad še delal pri radu, marveč da bi se mu lahko na pet kilometrov daleč ognil. Dovolj je bilo tega v Moskvi, pravi smeje se tovariš Salaj. Novinarskega dela se je krepko »najedel« in zato tudi dobro razume novinarske težave ter pomaga novinarjem, če le more.

Iz Moskve sta prišla s pokojnim Lazom Stefanovićem. Bila je nedelja v začetku decembra 1944. Javila sta se tovarišu Kardelju, v ponedeljek pa ju je sprejel tovariš Tito in ju zadržal na kosilu. Popoldne so se razgovarjali o sindikatih. Centralni komite je dal tovarišu Salaju nalogo, naj obnovi sindikate, tovariš Laza Stefanović naj bi prevzel pa ministrstvo za socialno politiko. Tako bi lahko dobro sodelovala, saj sta bila oba stara sindikalna aktivista. Toda Laza Stefanović je bil preveč bolan, da bi mogel prevzeti nase tako, za tiste čase zelo težko delo. Pozneje je tudi on prešel na delo v sindikatu. S fronte in političnih dolžnosti so prišli še drugi tovariši: Božičević, Cazi itd. in se z vsemi silami vrgli na organizacijo sindikatov.

Začeli so z velikim delavskim mitingom na trgu Slavija v Beogradu ob koncu decembra 1944. Tovariš Salaj je imel prav takrat hudo gripo. Govoril je tovariš Stefanović. Na tem mitingu so izvolili Centralni sindikalni akcijski odbor.

Njegova naloga je bila ustanavljanje akcijskih sindikalnih odborov po strokah in upravnihi vejah ter v podjetjih in ustanovah. Centralni akcijski odbor naj bi pripravil istočasno tudi vsedržavno sindikalno konferenco.

Takoj po beograjskem mitingu so vzniknili številni akcijski odbori po podjetjih in ustanovah. Delavci in uslužbenci so se vptsovali v sindikat. Ze januarja 1945. leta je bilo organiziranih 250.000 delavcev in uslužbencev, kar je bilo precej več kot pa je

londono konferenco. Vodja angleških Trade unionov je poslal telegram Bogdanu Krekiću, naj on pove, če je res toliko članov. Le-ta je moral, hočeš nočeš priznati, da jih je res toliko. Bilo jih je še več! Danes vemo, da je bilo že takrat organiziranih četr milijona članov.

Delegacijo za mednarodno sindikalno konferenco smo izvolili na vsedržavni konferenci, ki je bila od 23. do 25. januarja 1945 v Beogradu. V delegaciji so bili: Djuro Salaj, Dušan Petrović-Sane, Tone Fajfar, Pavle Pavlović in Bogdan Krekić.

Tako so bili torej obnovljeni jugoslovanski sindikati in že so se uveljavili tudi v mednarodnem sindikalnem gibanju, saj je bil tovariš Salaj na pariškem ustanovnem kongresu Svetovne sindikalne federacije izvoljen v Izvršni svet, v katerem je predstavljal Južnovzhodno Evropo.

Vlado Jarc

Še: »Spomini na leto 1920«

Franc Prešeren, ki je omenjen v članku »Spomini na leto 1920«, objavljenem v 16. številki Delavske enotnosti je poslal piscu tega članka naslednje pismo:

»Obveščam sem bil in 30. aprila letos se pismeno opozorjen na članek, objavljen v Delavski enotnosti pod naslovom »Spomini na leto 1920.«

V članku me pisec naravnost dolži, da sem na Zaloški cesti ustrelil hčerko železničarja Hočvarja v naročju in da sem bil najbolj surov, kar je laž.

To je prva taka obdolžitev po šestintridesetih letih, ki je prišla meni na uho. S Hočvarjem sva se poznala že dolgo časa prej in sva prej in po dogodu večkrat govorila, pa me ni nikoli sumil, očital ali drugim pripovedoval, da sem jaz ustrelil njegovo hčerko. Hočvar je bil namreč usoden čas tako daleč v ozadju, da mene v kordonu ni videl in tudi jaz nisem videl njega. Vmes pa je bila velika množica ljudi. Torej strel ni prišel naravnost iz kordona, očital ali drugim pripovedoval, da sem jaz ustrelil njegovo hčerko. Hočvar je bil namreč usoden čas tako daleč v ozadju, da mene v kordonu ni videl in tudi jaz nisem videl njega. Vmes pa je bila velika množica ljudi. Torej strel ni prišel naravnost iz kordona, očital ali drugim pripovedoval, da sem jaz ustrelil njegovo hčerko. Hočvar je bil namreč usoden čas tako daleč v ozadju, da mene v kordonu ni videl in tudi jaz nisem videl njega. Vmes pa je bila velika množica ljudi. Torej strel ni prišel naravnost iz kordona, očital ali drugim pripovedoval, da sem jaz ustrelil njegovo hčerko.

Ker jaz sploh nisem streljal tisti dan, kar je bilo takoj po dogodku na straznici komisijsko ugotovljeno, da on ni streljal. Kdo pa je bil v komisiji? Demonstranti in železničarji prav gotovo ne. Razumljivo pa je strah policajev pred ljudmi in so si hoteli na vsak način čimprej oprati roke, češ jaz nisem streljal, policaji sploh nismo streljali, žandarji sploh nismo streljali, streljali so le v službene uniforme problečeni agenti režima. Kdo naj to verjame? Naj verjamejo policijski komisiji?

Ker se čutim zaradi Vašega članka težko prizadetega in užaljenega, zahtevam:

1. Da prekličete v časopisu pod istim naslovom in podpisom, da jaz nisem ustrelil Hočvarjeve hčerke in da sem pri tem popolnoma nedolžen.

2. Da mi pošljete Delavsko enotnost s preklíčem, da se prepričam o objavi, ker jaz nisem naročnik tega lista. Če do 22. maja 1956 ne dobim Vašega obvestila, bom menil, da niste ugodili moji zahtevi, zaradi česar bom vložil proti Vam tožbo.

Opozarjam Vas, da pri sodišču ne bom pristal na nobeno poravnavo in bom razen tega zahteval objavo razsodbe v Delavski enotnosti.

Franc Prešeren, Ljubljana, Rojčeva ul. 4

Tovariš Renčelj, pisec omenjenega članka, pa je glede na pismo Franca Prešerna poslal tole: »Usodni dan pokolja na Zaloški cesti sem ležal le poldrug meter proč od policajja Prešerna na trupu enega izmed padlih delavcev. Občutek imam, da

je Prešeren streljal. Če to ni res, se pač motim. Reči moram, da se je po teh krvavih dogodkih govorilo, da je Prešeren ustrelil Hočvarjevo hčerko in mi ni znano, da bi do danes kdo to javno zanimal.

Če sem oso to dobo živel v zmoti, popravljam s tem tisti stavček v članku »Spomini na leto 1920«, ki se nanaša na Prešerna in ki je bil objavljen v letošnji 16. številki Delavske enotnosti.

Franc Renčelj, vlakovodja v pokojni Pripomba uredništva: Bivsi policaj Prešeren pravi, da je bilo takoj po »dogodku« (zanj je to le dogodek) na straznici komisijsko ugotovljeno, da on ni streljal.

Kdo pa je bil v komisiji? Demonstranti in železničarji prav gotovo ne. Razumljivo pa je strah policajev pred ljudmi in so si hoteli na vsak način čimprej oprati roke, češ jaz nisem streljal, policaji sploh nismo streljali, žandarji sploh nismo streljali, streljali so le v službene uniforme problečeni agenti režima. Kdo naj to verjame? Naj verjamejo policijski komisiji?

Seveda ne trdim, da je Prešeren streljal.

In Prešeren pravi, da je bilo še mnogo drugih organov, ki niso streljali. Če bi bili vsi streljali — pravi — v tako gosto množico, bi bilo žrtev nedvomno še mnogo več...

Na Zaloški cesti je padlo štirinajst žrtev, okrog 70 demonstrantov pa je bilo ranjenih. Ni to več kot preveč? In zato se čuti Prešeren »zelo prizadetega in užaljenega«.

»Opozarjam Vas — doigujete Prešeren glas — da pri sodišču ne bom pristal na nobeno poravnavo...«

S kom naj se poravnava? Z železničarji morda, morda s delavci, ki jih je preganjali Korošček režim, katerega uslužbenec je bil Prešeren? Kvečjemu delavci, bi lahko kaj reče in se »poravnali«. Da, »poravnali« smo se, nismo bili trdga srca, in veseli naj bodo, uslužbenci buržujskih režimov, da ne brskamo po njihovi preteklosti. Morda, morda pa bi bilo treba včasih tudi to storiti. Seveda s tem ne trdim, da je Prešeren streljal.

RAZPIS

za novi tečaj Politične šole pri CK ZKS od 1. septembra 1956 do 31. januarja 1957

Tečaj je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki so se že aktivno uveljavili v organih oblasti, sindikatih, društvihi itd., in jim je zato nujno potrebno širše znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah in tečajih, o stažju in funkcijah v političnih organizacijah, o osnovnem poklicu, zaposlitvi in višini mesečnih prejemkov pošljite do 25. junija 1956 na upravo Politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 37, II trakt, telefon št. 23-981, int. 206 — hkrati pa tudi na svoj občinski komitej ZKS. Šola ima internat. Podrobnejše informacije dobite pri upravi šole oziroma na občinskem ali okrajnem komiteju ZKS svojega področja.

Tovariš Salaj je znan bорец za delavske pravice tudi v mednarodnem delavskem gibanju. — Slika z Milanskega kongresa Svetovne sindikalne federacije

Gospodarjenje na prvem mestu

Vinogradniški delavci na posestvu Jeruzalem imajo dobro sindikalno podružnico

Ce prebiraš zapisnike nekatereh sindikalnih podružnic, se ti zdi, da se niso dovolj zagrizle v svoje vsakodneвне naloge in skrbi, da le životarijo. Vendar temu ni tako. Vinogradniški delavci v Jeruzalemu na svojih sestankih prav podrobno proučujejo stanje svojega kolektiva in to jim nedvomno tudi pomaga, da imajo lepe gospodarske uspehe.

Na sestanku so se pred dnevi pogovorili o proizvodnem planu posestva in o uvajanju plačevanja delavcev in strokovnjakov po količini proizvodov. Z novim načinom plačevanja so se vsi strinjali, saj bo na ta način nastalo pravo tekmovanje med posameznimi skupinami v vinogrdih, kdo bo bolje in v krajšem času obdelal gorice, kdo bo imel boljši pridelek itd. Po uspehih posameznih skupin in znotraj skupin posameznikov bodo potem tudi na koncu leta napravili končni obračun zaslužkov. Tudi o strokovnih tečajih in izpitih je bilo govora. Delavci so z veseljem sprejeli Uredbo o strokovnih tečajih in izpitih, ki je letos izšla tudi za kmetijske in gozdne delavce. V Jeruzalemu se je pripravilo za pripravljalne tečaje in za izpite preko 30 delavcev, od teh nekateri za vinogradnike ali za kletarje, drugi za traktoriste itd. To kaže veliko željo po izboljšanju strokovnega znanja,

saj je od tega prav v vinogradnih posestvih odvisen gospodarski uspeh. Na tem sestanku pa so se precej hudovali nad gradbeno inšpekcijo, ki jim je prepovedala nadaljnjo graditev dvostanovanjske zgradbe. Stanovanjski so začeli graditi lansko leto, ker jim stanovanj zelo primanjkuje. Mnoge viničarske bajte so v zelo slabem stanju, saj so nekatere take, da morajo ob deževju prenašati postelje iz kota v kot. Gradbena inšpekcija pa zahteva, da morajo v tej zgradbi postaviti sodobne kopalnice in angleška stranišča, čeprav v tem kraju sploh ni vodovoda! fm.

Reaktivna letala iz domače tovarne

V ljubljanski tovarni letal, ki nosi ime lansko leto smrtno ponesrečenega letalca Branka Ivanuša, so začeli izdelovati prvo serijo štirisedeznih letal tipa »KB-11«. Letala bodo dosegala povprečno hitrost 250 km na uro. Namenjena pa so za turistični promet in za poslovne polete.

Kmalu pa bodo začeli z izdelavo reaktivnih letal »KBI-12«, ki bodo dvosedezna. Razvijala bodo hitrost 550 km na uro. Tudi sam reaktivni motor je domače izdelave. Letala bomo uporabljali pri učenju bodočih pilotov in za športne polete.

OB TEDNU RDEČEGA KRIZA

Bilanca brezvestnosti

V nepopolnih dveh letih se je pokvarilo pri nas 221.863 kg raznih živil. — Nad 100.000 ljudi je obolelo na prebavilih zaradi uživanja pokvarjenih živil

Pri nas se vsako leto pokvari ogromna količina živil in vsako leto potrošniki zaužijemo veliko živil, ki bi jih zavoljo škodljivosti morali izločiti iz prometa. Te trditve niso izvirne iz trte. Podkrepljujejo jih številke.

Sanitarni organi Slovenije so leta 1954 izločili iz prometa 4561 kg mlečnih proizvodov, 6945 kg mesa in mesnih izdelkov, 16.517 kg mlevskih izdelkov, 2291 kg maščob, 119.908 kg sadja in zelenjave v skupni vrednosti 22.533.589 dinarjev. Lani ni bil položaj nič boljši. Sanitarni organi so sami ob pregledu izločili od 1. januarja do 30. septembra 81.845 kg raznih živil. Od tega: 9687 kg svežega sadja, 58.410 kg zelenjave, 5827 kg svežega mesa, klobas in salam. Razen tega so zaradi neuzžitnosti izločili iz prometa 15.649 l vina, 595 litrov piva in drugih alkoholnih pijač. Iz prometa je bilo izločenih tudi 46.517 kosov cigaret.

Seveda to ni vsa gospodarska škoda, ki jo je v nepolnih dveh letih utrpelo naše gospodarstvo. Količina živil, ki smo jo našli, so izločili sanitarni organi iz prometa ob pregledu poslovalnic, trga itd. Ne trdimo preveč, če smo skoraj polovico toliko pokvarjenih živil tudi pojedli. Podjetja namreč ne prijavljajo vselej kvara živil. Takšno ravnanje pa seveda škoduje nam potrošnikom, škoduje vsej naši skupnosti. Leta 1954 je iskalo zdravniško pomoč zaradi obolenja na prebavilih 81.000 ljudi. Zdravniki so ugotovili, da je 70—80% teh bolnikov zbolelo na prebavilih zaradi uživanja pokvarjenih živil, zaradi brezvestnosti posameznikov.

Glavni vzroki za tolikšen kvar živil so nedvomno malomarno in brezvestno ravnanje z živilom na poti od kmečkega proizvajalca do živilske industrije, nadalje do skladišč trgovskega omrežja, dalje do trga, do nas potrošnikov, ki nas marsikje ogoljufajo in nam podtaknejo nameste zdravih živil pokvarjena. Marsikdaj in marsikje se proizvajalci in prodajalci živil izgovarjajo, da so se le-ta pokvarila zaradi nesodobnih skladišč, slabe embalaže itd. Toda to so večinoma le izgovori, kajti če bi bil pri proizvajalcih in prodajalcih bolj razvit čut odgovornosti, če bi imeli ti več skrbi za vsestransko izboljšanje higienskih razmer, predvsem pa za higiensko kakovost živil, bi do teh žalostnih, gospodarstvu in zdravju škodljivih pojavov prav gotovo ne prišlo, ali pa vsaj ne prišlo v tolikšni meri. V resnici se za

takšnimi izgovori kaj dostikrat skrivajo špekulantske težnje, če ne to, pa vsaj skrajna malomarnost. Precejšnja količina živil se pokvari, ker jih v nekaterih podjetjih nagrmadijo brez potrebe in zadržujejo v skladiščih, da bi pozneje pri prodaji več zaslužili, ko bo na trgu manjša ponudba in večje povpraševanje. Drugod zopet dobrih živilom primešajo slaba in pokvarijo vse skupaj. Škoda pa, ki je nastala zaradi njihovega malomarnega, brezvestnega in špekulantskega poslovanja, poizkušajo prevaliti na ramena in zdravje potrošnikov.

Bilanca takšnega malomarnega, brezvestnega, družbi in zdravju škodljivega poslovanja je

Z LETNE SKUPŠČINE ZVEZNE INDUSTRIJSKE ZBORNICE

Za večjo storilnost

Minuli teden je v Beogradu zasedala skupščina Zvezne industrijske zbornice. V razpravi o delu in nalogah zbornice je bilo rečeno, da je povečanje storilnosti najpomembnejša naloga vseh gospodarskih organizacij. Produktivnost namreč precej zaostaja za rastjo industrijske proizvodnje. Medtem ko je proizvodnja v treh letih narasla za 47%, je storilnost porasla samo za 2%. Zaostajanje storilnosti za narščanjem proizvodnje ne vpliva neugodno samo na nadaljnje naraščanje industrijske proizvodnje, temveč tudi neugodno vpliva na nadaljnji razvoj socialističnih odnosov.

Industrijska zbornica in ostala strokovna združenja naj bi zato pomagala obravnavati vse gospodarske, organizacijske in

Graditev stanovanj podpirajo

Na svoji drugi seji je upravni odbor kreditnega sklada za gradnjo stanovanjskih hiš v Slovenskih Konjicah razdelil okoli štiri in pol milijona dinarjev kreditov za gradnjo. V prvi vrsti je odbor upošteval take, ki so nekaj že sami zgradili in bodo z dobljenim posojilom lahko hišo spravili do jeseni pod streho oziroma se vselili, s čimer bo pridobljene nekaj stanovanj za številne prosilce. Prvi obrok posojila je dobilo okoli 30 interesentov, največ iz okolice Zreč in Slovenskih Konjic. L. V.

DELO ZBORNIC na dnevnem redu skupščine

(Nadaljevanje s 1. strani)

Iz poročil zbornic je bilo razvidno, da so se le-te ukvarjale z najrazličnejšimi vprašanji, toda predvsem s preskrbo surovin, obratnih sredstev, cen, raznih družbenih obveznosti itd.

Res je, da zbornice niso mogle mimo vseh teh zadev v svojem vsakdanjem delu, saj je vrsto teh vprašanj porajal dosedanj položaj napete razdelitve narodnega dohodka in nedograjšen gospodarski ter plačni sistem. Vendar to ne opravičuje zbornic in njenih organov, da se niso vsi skupaj podrobneje ukvarjali z notranjo organizacijo podjetij, kajti takšna proučevanja in analize bi bile lahko dragoceno opozorilo podjetjem za odstranitev raznih slabosti.

Na sejah in sestankih ter skupščinah so zbornice res razpravljale o pospeševanju produktivnosti, izboljšanju kakovosti proizvodov, boljsem izkoriščanju zmogljivosti, racionalizaciji proizvodnje, higiensko-tehnični zaščiti, sistemu normiranja in premiranja itd. Toda teh razprav, predvsem pa analiz je bilo še vse premalo, da bi lahko vse to praktično koristilo posameznim gospodarskim organizacijam.

Razprava v skupščini je opozorila organe zbornic na to, da poročila niso Zvezni skupščini nakazala osnovnih problemov, s katerimi se zbornice bore, in osvetlila glavnega torišča dela združenja proizvajalcev. Poročila so se vse preveč naslanjala na ugotovitve letnih skupščin in so bila zavoljo tega preveč razdrobljena.

Letos so za delo gospodarskih organizacij ustvarjeni mnogo ugodnejši pogoji. Se več. Trg in položaj v gospodarstvu sploh bo naravnost prisiljeval podjetja, da skrbneje uredijo svoja notranja poslovanja. To pa istočasno pomeni, da se bodo morale zbornice za te zadeve še bolj zanimati,

razčlenjevati posamezne pojave in s študijami ter analizami pomagati podjetjem pri praktičnem delu, nuditi jim vso pomoč pri pospeševanju produktivnosti dela. V to smer se torej lahko in se mora v bodoče razvijati dejavnost združenj proizvajalcev.

v nepolnih dveh letih iz prometa izločenih 221.845 kilogramov raznih živil, 17.244 litrov pijač, 46.517 kosov cigaret in najmanj nad 100.000 ljudi, obolelih na prebavilih, ker so uživali pokvarjeno meso, konzerve, moko itd. In še nekaj. Odtgnitev tolikšne količine živil prav gotovo poslabša položaj na trgu, ga vznemirja, podpira njegovo neustaljenost, podpira rast cen. Takšna je torej ta žalostna bilanca, bilanca sleparjenja svojega bližnjega, oškodovanja družbene skupnosti. Čas bi že bil, da malomarnosti stopimo krepko na prste in jo dejanju primerno kaznujemo. To ni samo stvar preiskovalnih sodnikov, ne samo stvar sanitarnih organov, to je stvar nas vseh, proizvajalcev, prodajalcev, potrošnikov, družbenih organov upravljanja.

tehnološke probleme, ki bistveno vplivajo na povečanje storilnosti. Pri podjetjih naj bi ustanovili študijske oddelke, ki naj bi se v sodelovanju z ustreznimi strokovnjaki ukvarjali s proučevanjem in analizo delovnih mest, gospodarskih in tehnoloških odnosov med obrati in podobno. Pri strokovnih združenjih in zbornicah naj bi ustanovili strokovne odbore za delovno storilnost, ki bi tesno sodelovali z zveznim zavodom za delovno storilnost.

POMORSKA SREDNJA ŠOLA PIRAN

razpisuje natečaj

za sprejem 20 dijakov v navtični odsek in 20 dijakov v strojni odsek Pomorske srednje šole za šolsko leto 1956/57.

Pomorska srednja šola je popolna srednja strokovna šola, ki vzgaja srednji kader za pomorstvo. Solanje traja 4 leta. Po končani šoli imajo absolventi možnost, da dobijo službo: na ladjah trgovske mornarice kot oficirji krova in strojev, pri pomorskih podjetjih, v luških podjetjih in skladiščih pri zunanjetrgovinskih podjetjih, špediterskih podjetjih, v pomorskih agencijah ter sploh pri podjetjih pomorske in sorodne dejavnosti.

Absolventi strojnega odseka se lahko zaposlijo tudi kot strojni tehniki v industriji, obrti in pomorstvu. Razen tega se po določenih predpisih lahko vpišejo v Višjo pomorsko šolo na Reki, kjer se kandidati usposablajo za kapitane dolge plobe odnosno strojnike I. razreda, ali pa nadaljujejo študij na nekaterih fakultetah (n. pr. navtika in prirodoslovno-matematično-filozofski fakulteti, na strojni fakulteti pa absolventi strojnega odseka pomorske srednje šole).

Pogoji za sprejem v šolo so naslednji:
1. da so dijaki telesno in duševno zdravi in sposobni za pomorsko službo, kar bo ugotovil šolski zdravnik s specialnim pregledom pred sprejemnim izpitom;
2. da so uspešno dovršili nižjo gimnazijo;
3. da opravijo z uspehom sprejemni izpit iz materinega jezika in matematike v obsegu gradiva nižje gimnazije. Sprejemnega izpita ne opravljajo oni dijaki, ki so že opravili izpit za višjo gimnazijo;
4. da niso starejši od 17 let.

Zdravniški pregled in sprejemni izpit bo 15., 16. in 17. junija 1956 v Pomorski srednji šoli v Piranu ob 8. uri.

Prošnje za sprejem, kolkovane s 30.—din, pošljite na ravnateljstvo Pomorske srednje šole v Piranu najkasneje do 15. junija 1956.

K sprejemnemu izpitu morajo kandidati prinesiti zadnje šolsko spričevalo, rojstni list in potrdilo staršev, da se smejo vpisati.

Šola ima svoj internat, v katerem lahko stanujejo in se hranijo vsi dijaki proti predpisani vzdrževalnini.

PREMIJSKI SISTEM

ALI JE PREMIJSKI SISTEM V VAŠEM PODJETJU DOBER?

6. KAKO BOSTE V VAŠEM PODJETJU DOLOČILI SREDSTVA ZA PREMIJE

Letošnji predpisi o plačnem sistemu spreminjajo način oblikovanja sredstev za premije. Najvažnejša novost je obveznost gospodarskih organizacij, da del dobička za plače določijo za premije. Teh obveznosti so oproščene le trgovine, gostišča in obrtni delavnice s pavšalnim obračunom.

V industriji, rudarstvu, gradbeništvu, gozdarstvu, v zunanji trgovini, v prodajalnih proizvajalnih podjetjih, v obrti in komunalnem gospodarstvu se iz dobička po posebnih določbah oblikujejo plače iz dobička. O načinu uporabe plač iz dobička odloča tarifni pravilnik gospodarske organizacije. Podjetje mora obvezno s tarifnim pravilnikom določiti odstotek plač iz dobička za premije.

Kolikšen del plač iz dobička naj podjetja določijo za premije? O tem vprašujejo mnoga podjetja, okrajne komisije za plače in strokovna združenja. Tokrat se pomenujemo o tem.

Določitev deleža premij v plačah iz dobička, to je določitev velikosti sredstev za premije, je v prvi vrsti zadeva podjetij. Vendar ni popolnoma prepuščena samo delovnim kolektivom. Prilagodimo za višino sredstev za pre-

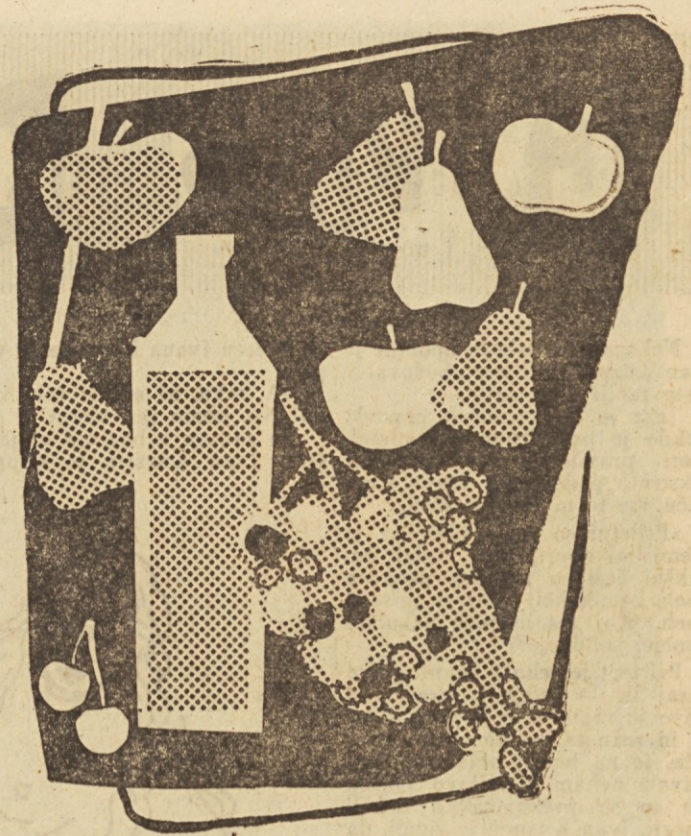
mije, kakor tudi na ostale določbe tarifnega pravilnika, da razen delavskega sveta podjetja tudi občinski ljudski odbor ali v njegovem imenu komisija, ki jo ta v ta namen imenuje, in organ, ki je določen po navdilu Centralnega sveta sindikatov Jugoslavije v imenu sindikalne organizacije.

Predpis o obvezni določitvi dela plač iz dobička kot sredstev za premije je potreben zato, da so podjetja prisiljena sestaviti pravilnik o premijah in uvesti premijski sistem. Po predpisih morajo podjetja sredstva za premije vložiti v sklad za samostojno razpolaganje podjetja in jih torej ne morejo uporabiti za nobeno obliko plačevanja delavcev in uslužbencev. Premijski sistem je eden najvzpodbnejših načinov nagrajevanja delavcev in uslužbencev in po tem prekaša vse druge načine delitve plač iz dobička. S predpisi o obvezni določitvi sredstev za premije je hotel zakonodajalec tudi doseči, da podjetja določijo primerna sredstva za premije, ki bodo omogočila izvajanje in funkcioniranje premijskega sistema. Predpise bi izigrali, če bi podjetja to onemogočila z določitvijo prenikljivih sredstev za premije. V takih pri-

EKONOMSKI SLOVAR

Asociacija neposrednih proizvajalcev je svobodno združevanje neposrednih proizvajalcev, usmerjeno na temelju družbenega lastništva sredstev proizvodnje in družbenega prisvajanja rezultatov dela. Idejo o asociaciji proizvajalcev zasledimo že pri socialističnih utopistih (Fourier, Owen), ki so kapitalističnemu načinu proizvodnje postavljali v nasprotje bodočo družbo proizvajalnih asociacij, med seboj povezanih v eno zvezo — federacijo. Za Marxa je asociacija neposrednih proizvajalcev celica bodočega družbenega razvoja, ki nastaja v proletarski revoluciji in proučnem razdobju, ki sledi revoluciji. Prvi praktični poizkusi ustvaritve proizvajalnih asociacij je izvedel R. Owen v Severni Ameriki. To je bil tudi eden izmed osnovnih ciljev Pariške komune. Toda zaradi hitrega propada same revolucije po asociaciji je neposrednih proizvajalcev (komune) propadle. Poizkuse o ustanovitvi asociacij proizvajalcev v okvirju kapitalističnega načina proizvodnje zasledimo tudi konec prejšnjega in v začetku tega stoletja v Angliji in Franciji. Toda vsi poizkusi so propadli. Mi smo edini na svetu začeli uspešno asociacijo neposrednih proizvajalcev v razmerah, ki so pri nas nastale po ljudski revoluciji. (Podružljena sredstva za proizvodnjo so dana v upravljanje delovnim kolektivom, delitev presežka dela, komunalni sistem itd.)

Avarkija je ekonomska politika neke države, s katero hoče ta država doseči, da se, neglede na ekonomsko upravičenost in sposobnost, popolnoma osvoji uvoz blaga in da vse potrebe krije z domačo proizvodnjo.

Ne zastrupljajmo ljudi z alkoholom, rajši jih hranimo s sadnimi proizvodi. Pocenjujmo njihovo proizvodnjo!

OB STROKOVNI RAZSTAVI TEKSTILNE INDUSTRIJE

Izkoristimo izkušnje!

Gospodarsko razstavišče v Ljubljani je začelo letošnjo sezono s prvo strokovno razstavo tekstilij z mednarodno udeležbo. Obiskovalci nismo bili razočarani, vsaj kar se tiče pestrosti izdelkov.

Razstava je bila okusno in lepo urejena, videli smo marsikaj novega in dokaj očitno smo lahko ob obisku paviljonov opazili težnjo kolektivov tekstilne industrije, kako le-ti poizkušajo zadovoljiti z večjo izbiro in kakovostjo blaga. Z letošnjo razstavo pa so nedvomno lahko zadovoljni tudi razstavljalci sami, saj so že v prvih dneh sklenili za nad 244 milijonov din pogodb.

Vendar velja ob robu sicer že zaključene razstave zapisati nekaj opomb, ki naj ne bi ostale brez odmeva med proizvajalci. Tako imenovani strokovni del razstave je bil marsikomu skorajda nerazumljiv in to bi veljalo v bodoče odpraviti. Druga stvar, ki je obiskovalce zelo zbudila v oči, je šibka točka barv našega blaga. Tokrat je bila razlika med barvami blaga naših in tujih razstavljalcev še bolj očitna, kot pa to moramo opazimo, če vidimo blago v izložbi ali na prodajalnih mizah v naših trgovinah. Vodstva naših tovarnih barv naj bi poizkušala na osnovi teh primerjav izboljšati kakovost izdelkov. Razveselila bodo kolektive tekstilnih tovarnih, ker bodo lepše obarvali blago, in seveda razveselila nas potrošnike, ki smo imeli pestrejšo izbiro.

V zadnjih letih se je izmed vseh panog tekstilne industrije verjetno najbolj razvila konfekcija. Proizvodnja narašča količinsko in kakovostno, čeprav seveda glede izbiro in kakovosti izdelkov ter potrošnje konfekcijskih oblek še precej zaostajamo za nekaterimi drugimi državami. Toda prav na tej razstavi smo pogrešali večjo udeležbo industrije moške in ženske konfekcije. V konfekcijskih tovarnih precejkrat tarnajo, da je povezava med njimi in tekstilno industrijo še precej slaba. Prav na takšni strokovni razstavi, kot je bila le-ta letos, pa je mogoče vezi bolj okrepiti

in proizvajalci blaga in konfekcijskih oblačil bi lahko nedvomno na takšnem mestu izmenjali med seboj še prenekatero izkušnje in podprli drug drugega v prizadevanju nuditi potrošniku čimveč in bolj izdelanih konfekcijskih oblačil.

Zaželeno je tudi, da bi konfekcijska industrija posvetila še več pozornosti otroški konfekciji. Na razstavi smo videli pravzaprav le modele otroških oblačil. Že ti so nas razveselili, toda še bolj bomo veselili, če bomo lahko plašče, oblečke in druge stvari res kupili v vsaki konfekcijski trgovini.

Razstava je bila prava paša za očbi obiskovalce. Marsikdaj pa je podvomil, če bodo naše trgovine tudi v bodoče tako založene s pestro izbiro blaga. Proizvajalci so zatrjevali, da razstavlajo samo tisto blago, ki ga že proizvajajo ali pa je na zalogi. Zaželeno je, da to ne bi ostalo samo pri besedah. In še nekaj. Zeleti je, da bi vodstva tekstilnih tovarnih še povečala izbiro in kakovost blaga in nas seveda kdaj pa kdaj presenetila tudi z ugodnejšo ceno. Čeprav so v nekaterih tekstilnih tovarnih zadnji čas precej tarnali o prenapoljenih skladiščih, o slabi prodaji itd., tega doslej potrošniki nismo kaj prida občutili. Če torej države zagotovijo proizvajalcev, da je razstavljeno blago v delu oziroma ga je nekaj celo na zalogi, potem naj se trgovska podjetja potrudijo, da nam bodo posredovala to blago čim hitreje in seveda brez kakšnih večjih pribitkov.

Teh nekaj obrobni pripomb ob prvi strokovni razstavi tekstilne industrije, ki nas je, kot rečeno, zadovoljila, naj ne bi ostalo brez odmeva pri proizvajalcih tekstilij, barv, kolektivnih konfekcijskih tovarnih in trgovskih podjetij. P.

uspehi ne bodo bistveno vplivali na ta sredstva. Če bi podjetja določila nespremenljivi odstotek plač iz dobička za premije, potem bi zmanjkalo sredstev, če bi premijski upravičenci dosegali velike uspehe, če pa premijski upravičenci ne bi imeli velikih uspehov, potem sredstev za premije ne bi popolnoma izkoristili. Pri določanju minimalnih in maksimalnih sredstev za premije je treba upoštevati še predpis, da mora upravni odbor gospodarske organizacije najmanj 20% sredstev za premije vsak mesec zadržati pri izplačilu kot premijsko rezervo in jih ne sme izplačati pred pritrditvijo k zaključnemu računu.

Razen tega glavnega vira sredstev za premije Uredba o delitvi celotnega dohodka gospodarskih organizacij (Uradni list FLRJ št. 10/1956) predvideva v 39. členu še možnost, da bo s posebnimi zveznimi predpisi določeno, da se lahko izplačajo nagrade delavcem in uslužbencem za prihranke pri materialu in drugih stroških enako kakor druge obveznosti iz dobička po zakonu (kot primer plače za prvih sedem dni nezmožnosti za delo zaradi bolezni ali poškodbe in nadomestila za ločeno življenje). Odlok o uporabi dela dinarskih sredstev, doseženih z izvozom blaga, in dela prihrankov, doseženih pri obračunu uvoznih in izvoznih razlik pri cenah (Ur. l. 11/1956)

pa določa, da proizvajalce gospodarske organizacije in zunanjetrgovinska podjetja lahko uporabijo za premije tudi del dinarske protivrednosti za tuja plačilna sredstva, ki jih dosežejo z izvozom blaga.

Sredstva za premije se morajo razdeliti izključno za premije oziroma nerazdeljena sredstva v premijski rezervi se po pritrditvi zaključnega računa lahko prenesejo v naslednje leto, v katerem se lahko uporabijo samo za izplačevanje premij. Pri podeljevanju premij morajo biti v celoti izpolnjeni pogoji in osnovna načela premijskega sistema, o katerih smo razpravljali. Gospodarske organizacije pa lahko razen sredstev za premije določijo še določeni znesek oziroma določeni odstotek preostalih sredstev iz dobička za plače kot sklad za nagrade, ki jih lahko podelijo tudi za uspehe in druge vzroke, ki niso predvideni v premijskem pravilniku kot premijske osnove.

Podobno kot gospodarske organizacije, ki oblikujejo del svojih plač iz dobička in so dolžne del plač iz dobička rezervirati za premije, so dolžne tudi kmetijske organizacije, trgovska podjetja ter gostinska podjetja, ki oblikujejo enotni plačni sklad, določiti v tarifnem pravilniku del svojega plačnega sklada za sredstva za premije. Sicer pa velja glede višine sredstev za premije za te gospodarske organizacije vse, kar smo prej povedali.

IZ MEDNARODNEGA DELAVSKEGA GIBANJA

Tuniški sindikati zahtevajo nacionalizacijo

V novem parlamentu neodvisnega Tuna, ki ima 88 sedežev, je 35 poslanec...

MEZDNO GIBANJE NA MALAJI

Pred stavko 320.000 kmetijskih delavcev

Večdnevna pogajanja med lastniki plantaž kavčuka in predstavniki malajskih delavcev se niso končala s sporazumom...

Malajski kmetijski delavci navadno najprej proglašajo nepopolno stavko...

Stavke avstrijskih delavcev

Lani je 26.011 avstrijskih delavcev stavkalo 461.167 delovnih ur. Povprečno so stavke trajale skoraj 18 ur...

Komunisti in socialisti so se združili

Na Islandiji so ustanovili novo politično stranko, ki se imenuje Stranka narodne zveze...

Zmaga laburistov pri občinskih volitvah

Pri nedavnih občinskih volitvah v Angliji so dobili laburisti 331 mest več kot so jih imeli poprej...

Atentat na delavskega voditelja v Newarku

Zahrbtni napadali so težko ranili Theodora Nalikovskega, voditelja sindikata voznikov v američkem mestu Newarku...

Višje minimalne mezde na Poljskem

Poljska vlada je sprejela predlog Centralnega sveta Zveze sindikatov Poljske o povišanju minimalnih mezd...

OBISK FRANCOŠKIH DRŽAVNIKOV V MOSKVI

V UGODNEM VZDUŠJU

V Parizu in Moskvi poudarjajo, da bodo francosko-sovjetski državniški razgovori omogočili zboljšanje odnosov med obema državama...

V torek zjutraj sta predsednik francoske vlade Guy Mollet in zunanji minister Pineau odpotovala na desetine dni...

V Parizu poudarjajo, da so razgovori med najvišjimi francoskimi in sovjetskimi predstavniki nov poizkus najti izhod iz zagate...

Tudi v Moskvi izražajo upanje, da bo obisk francoskih državljanov omogočil zboljšanje odnosov med obema državama...

Nasilje se nikoli ni uredilo nobenega problema, najmanj pa takega kot je ciprski. Veliki Britaniji bi bilo koristno, če bi se njena vlada zavedala tega dejstva...

Čil izboljšanje odnošajev med obema državama, obenem pa nudil ugodno priložnost za proučitev vseh perečih mednarodnih vprašanj...

Na obeh straneh je torej precej dobre volje pa tudi nekaj optimizma, ki najbrž ni preuranjen, saj obe strani podobno gledata na nekatera važna mednarodna vprašanja...

Zadnji dan bivanja delegacije francoske socialistične stranke v Sovjetski zvezi so v Moskvi objavili skupno poročilo o razgovorih...

V drugi polovici aprila sta se dogodila na Kubi dva pomembna dogodka...

V Zahodni Nemčiji je sicer uradno priznan 48-urni delovni teden, toda delavci delajo večina nad 50 ur tedensko...

KAJ SE DOGAJA NA KUBI?

Upor v Matanzasu

Vsako leto je na Kubi nekaj uporov, ki kljub temu, da jih vladne enote zaduše, kopljejo grob vladavini diktatorja Batiste...

Diktator Batista vlada s pomočjo ameriških kapitalističnih družb, domačih veleposvetnikov in desničarskih oficirskih krogov...

Socarras se je kasneje vrnil in upor so sledil uporom, nemiri nemir. V gibanju, ki se upira diktatorju Batisti...

Kuba je največji srednjeameriški otok. Meri 114.524 kvadratnih kilometrov in ima 5.300.000 prebivalcev...

ZAHTEVE ZAHODNONEMŠKIH DELAVCEV

Dovolj dolgo so čakali

Zahodnonemški sindikati vedno bolj odločno zahtevajo uvedbo 40-urnega delovnega tedna...

Glasilo sindikatov Slovenije, Izdaja Republiški svet Zveze sindikatov za Slovenijo. Odgovorni urednik France Botič...

za mir v Evropi in na vsem svetu. Dejtal je, da so francoski socialisti zadovoljni z razgovori...

Razgovori med sovjetskimi in francoskimi državniki bodo prav gotovo tako kot razgovori med državni Francije in Jugoslavije...

Delavci v neki pekiniški tovarni elektromotorjev razpravljajo o načrtih novih proizvodov...

ZA ENOTNOST NIZOZEMSKEGA DELAVSKEGA GIBANJA

Plotove podirajo

Sporazum o nenapadanju med Socialistično zvezo in Komunistično partijo Nizozemske je okrepil tiste sile, ki se zavzemajo za enotnost nizozemskega delavskega gibanja...

Glasilo nizozemske Komunistične partije je objavilo skupni komuniké Socialistične zveze in Komunistične partije...

Socialistična zveza bo v prihodnje v posebni rubriki glasila Komunistične partije zagovarjala svoje poglede...

Pred nedavnim je sekretar Socialistične zveze dejal, da se njegovo gibanje zavzema za ustanovitev močne in neodvisne levčarske stranke...

Junija bodo na Nizozemskem parlamentarne volitve. Socialistična zveza ne bo postavila svojih kandidatov...

Mednarodna federacija demokratičnih žena je razveljavila krivično obsodbo

Na zasedanju Sveta Mednarodne federacije demokratičnih žena v Pekingu so razveljavili sklep o izključitvi organizacije jugoslovanskih žena iz te mednarodne ženske zveze...

Nova napredna stranka v Siamu

V Siamu so ustanovili novo napredno politično stranko. Njen glavni cilj je - spopolna neodvisnost Siamu. Nova stranka zahteva, naj vlada naveže prijateljske stike z vsemi deželami...

Naj Petaji Jotinučič, voditelj najmlajše siamske politične stranke, je izjavil, da se bodo on in njegovi tovariši uveljavili kot odločni zagovorniki politične in ekonomske neodvisnosti Siamu...

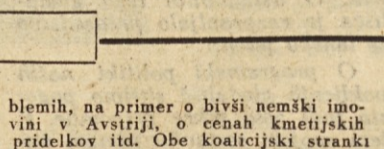
proračunskega primanjkljaja, njen javni dolg pa je že presegal pol milijarde dolarjev...

To so v glavnem vzroki (razen seveda odpora proti diktatorju, želje ljudstva po svobodi in demokraciji in tudi nekaterih osebnih intrig med političnimi voditelji)...

Nemiri v Argentini

V Buenos Airesu in La Plati so izbruhnili študentski nemiri proti argentinskemu prosvetnemu ministru, ki je naklonjen klerikalcem...

V Alžiru še vedno divjajo ogorčeni boji kljub odločnim ukrepom francoske vlade...

V Alžiru še vedno divjajo ogorčeni boji kljub odločnim ukrepom francoske vlade...

OKNO V SVET

VOLITVE V AVSTRIJI

V nedeljo so bile v Avstriji parlamentarne volitve, četrte po vojni. Zmagala je Ljudska stranka. Po nepopolnih podatkih je dobila nad dva milijona glasov...

predsedniško mesto v klerikalno-socialistični koalicijski vladi. Pri volitvah v nedeljo je Ljudska stranka dobila 2 milijona glasov...

Ce primerjamo izid nedavnih volitev z izidi ostalih povojnih volitev v Avstriji dobimo naslednjo sliko: Ljudska stranka je 1945. leta dobila 85 mandatov...

Ljudska stranka je 1945. leta dobila 76 mandatov, 1949. leta 67 (9 manj), 1953. leta 73 (6 več), 1956. leta pa 75 (2 več)...

Leta 1953 je za Ljudsko stranko glasovalo 1.781.000 volivcev, za Socialistično pa 1.815.000 volivcev...

stom), 1953. leta 4 (enega manj), 1956. leta 3 (enega manj). Zanjda leta stalno izgublja. Njene mandate pridobivajo socialisti...

Stranka, ki bi hotela sama sestaviti vlado, potrebuje najmanj 85 mandatov. Ljudski stranki torej manjka je en mandat da bi lahko vladala brez sodelovanja s socialisti...

PREDVOLILNI BOJ

Stranke so porabile več milijonov šilingov (zlasti Ljudska), da bi zbrale čimveč volivcev okrog svojih programov...

Volilni boj se je začel in končal v napetem vzdušju, ki je nastalo zaradi nesporazumov med koalicijskimi strankami...

Komunistična partija, ki stopa pred volivce skupno z levimi socialisti, je 1945. leta dobila 4 mandate, 1949. leta 5 (enega več)...

Nafta je za avstrijski gospodarstvo izredno pomembna. Letos bodo naftni 3.700.000 ton naftne. Stevilna naftna polja pa niti še niso začeli izkoriščati...

Ljudska stranka zagovarja stališče, da je nacionalizacija škodljiva in da je zato treba vrnilo podzavljeno podjetja zasebnikom...

Vse stranke so nastopile z geslom »Nafta Avstrijcem!«, toda vsaka ga je tolmačila po svoje...

Med pripravami na volitve, so seveda pripravljali tudi o drugih praveh in Socialistična stranka nista enot-

blemih, na primer o bivši nemški imovini v Avstriji, o cenah kmetijskih pridelkov itd. Obe koalicijski stranki sta se trudili, da bi uspeli vlade prikazati kot svoje uspehe...

Volilni rezultati niso nikogar presenetili. Ljudska stranka je se okrepila predvsem zaradi visoke gospodarske konjunkturo, ki trenutno vlada v Avstriji...

Volilni rezultati niso nikogar presenetili. Ljudska stranka je se okrepila predvsem zaradi visoke gospodarske konjunkturo, ki trenutno vlada v Avstriji...

Volilni rezultati niso nikogar presenetili. Ljudska stranka je se okrepila predvsem zaradi visoke gospodarske konjunkturo, ki trenutno vlada v Avstriji...

Volilni rezultati niso nikogar presenetili. Ljudska stranka je se okrepila predvsem zaradi visoke gospodarske konjunkturo, ki trenutno vlada v Avstriji...

ni in da je zato zelo važno, katera struja v teh strankah se je z volivci okrepila, katera pa oslabilo. O tem zaenkrat še nimamo podatkov...

Volilni rezultati niso nikogar presenetili. Ljudska stranka je se okrepila predvsem zaradi visoke gospodarske konjunkturo, ki trenutno vlada v Avstriji...

Volilni rezultati niso nikogar presenetili. Ljudska stranka je se okrepila predvsem zaradi visoke gospodarske konjunkturo, ki trenutno vlada v Avstriji...

Volilni rezultati niso nikogar presenetili. Ljudska stranka je se okrepila predvsem zaradi visoke gospodarske konjunkturo, ki trenutno vlada v Avstriji...

Volilni rezultati niso nikogar presenetili. Ljudska stranka je se okrepila predvsem zaradi visoke gospodarske konjunkturo, ki trenutno vlada v Avstriji...